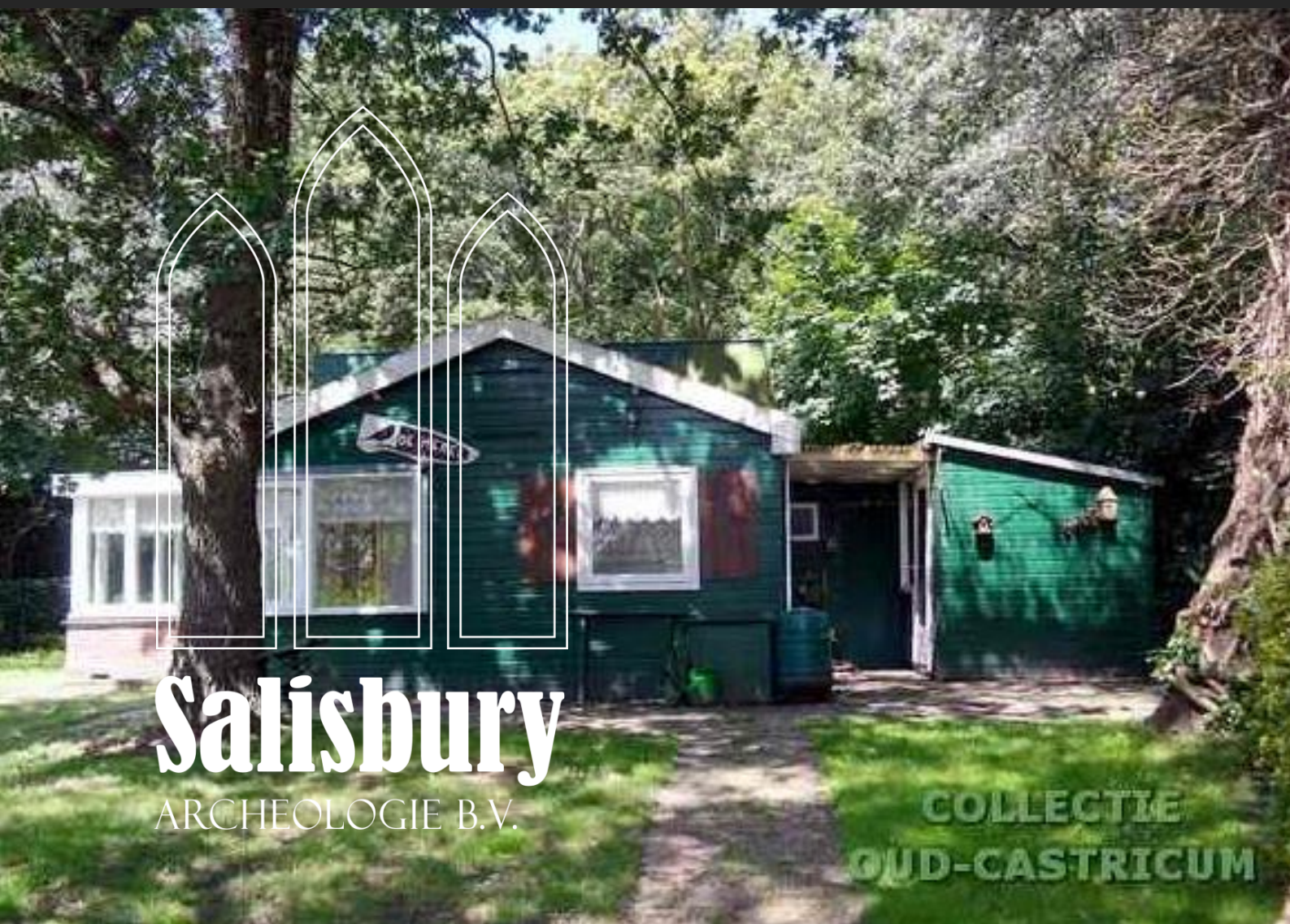

Castricum – Duinpad 3

Een bureauonderzoek (BO)

Castricum – Duinpad 3

Een bureauonderzoek (BO)

A.G.J. Hullegie en D.A. Gerrets

Rapport 173

Colofon

Castricum – Duinpad 3
Een bureauonderzoek (BO)

Een onderzoek in opdracht van SAB

Salisbury Archeologisch Rapport 173

A.G.J. Hullegie en D.A. Gerrets

Beheer en plaats van documentatie
Salisbury Archeologie b.v.

Versie 1.2, 3 september 2018 (concept)

Autorisatie — A.M. Bakker (senior KNA-prospector)

Salisbury Archeologie bv
Vestiging Noord-Nederland
Vaart z.z. 7a
9401 GE Assen
085-3031540
www.salisburybv.nl
info@salisburybv.nl

ISSN 2468-4538

Omslagfoto: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/#/kaart>

Inhoud

Locatie en administratieve gegevens	6
Samenvatting resultaten	7
1 Aanleiding tot het onderzoek	8
1.1 Onderzoekskader	8
1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie	9
1.3 Begrenzing onderzoeks- en plangebied	9
1.4 Doel van het onderzoek	9
1.5 Onderzoeksvragen	9
2 Bureauonderzoek	10
2.1 Geologie en geomorfologie	10
2.2 Bodemkaart	13
2.3 Bekende archeologische waarden	14
2.3.1 Archeologische Waarden	16
2.4 Historische waarden	21
2.5 Bodemverstoring	25
2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	25
2.7 Aanbeveling	26
Literatuur	27
Lijst van afbeeldingen	28
Bijlage 1 Planinformatie	29
Bijlage 2 Kaartmateriaal archeologisch onderzoek Duin en Bosch	31

Locatie en administratieve gegevens

Projectnaam	Castricum – Duinpad 3
Projectcode	20182254
Type onderzoek	Bureau- en verkennend booronderzoek (IVO-O)
OM-nummer	4618275100
Projectleider	A.G.J. Hullegie (MA) KNA Prospector
Contact	T: 085-3031540 M: 06-43842609 E: arjan.hullegie@salisburybv.nl
Opdrachtgever	SAB
Contact	Dhr. C. Deterink Postbus 479 6800 AL Arnhem E: christian.deterink@sab.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Castricum Postbus 1301 1900 BH, Castricum
Plaats	Castricum
Gemeente	Castricum
Provincie	Noord-Holland
Kaartblad	19W
Coördinaten	Centrumcoördinaat X:104968.25/Y:507545.67
Oppervlakte	Circa 400 m ²
NAP-hoogte maaiveld	Tussen ca 3,24 m en 4,80 m + NAP
Uitvoering onderzoek	Week 27-30 2018
Beheer en locatie documentatie	Salisbury Archeologie b.v. en e-depot

Samenvatting resultaten

Vraagstelling	Bestaat er een gerede kans dat het plangebied waardevolle archeologische resten bevat.
Geologie /Geomorfologie	Het plangebied maakt onderdeel uit van PWN-duingebied. In de ondergrond is sprake van strandafzettingen met hierboven oude duinafzettingen en jonge duinafzettingen.
Bekende archeologische waarden	Binnen het plangebied is geen sprake van voorafgaand onderzoek of vondstlocaties.
Historische waarden	Het plangebied is lang onbebouwd geweest. In 1932 is voor het eerst sprake van bewoning in het plangebied. Het plangebied is gelegen aan 'de Zanderij'. In 1856 zijn de voorduinen (ongeveer van Duinpad 3 tot de duinen achter het Huis van Hilde) afgezend ten behoeve aanleg spoorlijn naar Amsterdam. Het plangebied zelf is hierdoor niet verstoord.
Verwachting	De Oer-IJ afzettingen (4 m –mv tot 4,3 m –mv) kennen een lage archeologische verwachting. De hierboven gelegen antropogeen verstoorde laag (2,65 m –mv tot 3 m –mv) is archeologisch gezien het meest waardevol. Dit betreft een laag die deel uitmaakt van het bodemoppervlak van het verlande getijdenlandschap van het Oer-IJ. De ouderdom van de bodemvorming van dit oppervlak wordt door Deltares geschat in de Late IJzertijd/ Romeinse tijd. De oude duinafzettingen (2 m –mv tot 4 m –mv) zijn mogelijk archeologisch waardevol aangezien er in de omgeving vastgesteld is dat er op bepaalde locaties sprake is van antropogene omwerking en dus activiteit van de mens in het gebied in deze periode. Deze bodems zijn naar schatting te dateren in de Vroege Middeleeuwen op basis van het onderzoek van Deltares. De mogelijk hierboven gelegen Jonge Duin-afzettingen kunnen sporen van conflictarcheologie gerelateerd aan de Slag bij Castricum (1799) en de Tweede Wereldoorlog bevatten. Het zal hier voornamelijk gaan om munitie, bominslagen etc. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor structuren als de radarinstallaties en V1-lanceerinstallaties die bekend zijn uit de omgeving van het plangebied.
Gehanteerde methode	Bureauonderzoek
Aanbeveling	Er is binnen het plangebied sprake van een hoge verwachting op de aanwezigheid van archeologisch relevante lagen binnen het plangebied. Deze lagen zijn echter op grotere diepte (ca. 3 m –mv en 2-4 m –mv) aanwezig waardoor de geplande ingreep de desbetreffende lagen niet zal verstoren. De bodem zal slechts tot maximaal 0,6 m –mv worden verstoord. Voor het plangebied wordt de kans op archeologische resten uit jongere perioden, zoals de Slag bij Castricum of de Tweede Wereldoorlog, als klein ingeschat. Stellingen, radarinstallaties en VI-lanceerplatforms uit de Tweede Wereldoorlog zijn wel bekend uit de wijdere omgeving. Op basis van het bureauonderzoek wordt op basis van bovenstaande geadviseerd om het plangebied vrij te geven voor de geplande ingreep. Wanneer in de toekomst ingrepen binnen het plangebied worden uitgevoerd die de archeologisch relevante lagen wel zullen verstoren dient aanvullend archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

1 Aanleiding tot het onderzoek

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van SAB heeft Salisbury Archeologie b.v. een bureauonderzoek uitgevoerd met betrekking tot het plangebied Duinpad 3 te Castricum (afb.1). Ter vervanging van een reeds gesloopte woning wordt in het plangebied een nieuwe woning gerealiseerd. Deze woning wordt niet op exact dezelfde locatie gebouwd als de gesloopte woning; ook wordt de nieuwe woning groter en hoger. De maximale verstoringsdiepte is 0,6 m –mv.

Ter plaatse geldt een beheers verordening welke er op gericht is de bestaande situatie te handhaven. Dat houdt in dat de nieuwbouw als voorzien, niet mogelijk is. In dit specifieke geval is hier van afgestapt en is besloten een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Het plangebied valt op de gemeentelijke waarden en verwachtingenkaart in de geolandschappelijke verwachtingszone 'Duinenlandschap'. Op de archeologische beleidskaart valt het plangebied in een zone met Categorie 3. Dit houdt in dat er onderzoek uitgevoerd dient te worden in plangebieden groter dan 100 m² en bodemingrepen dieper dan 4 meter +NAP. De geplande ingreep overschrijdt deze vrijstellingsgrenzen waardoor archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd.

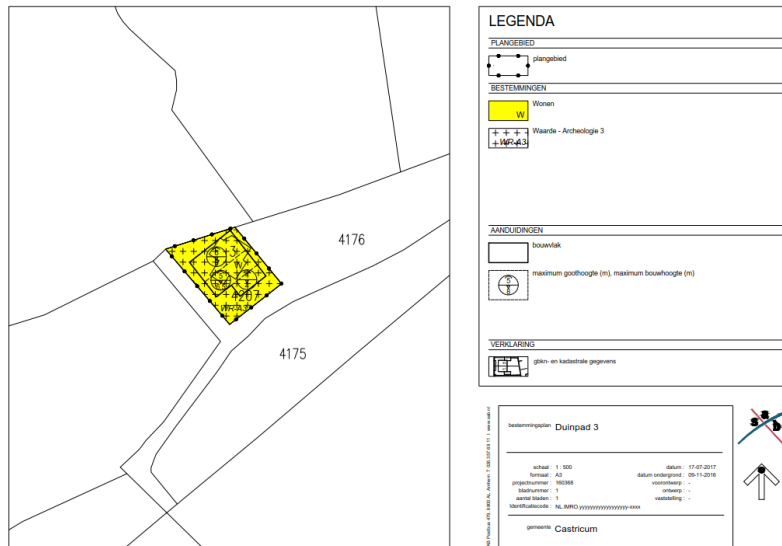
Het bureauonderzoek is uitgevoerd door drs. A.G.J. Hullegie (KNA-Prospecteur) conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA-versie 4.1) en de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Castricum in de weken 27-30 van 2018.

Afb. 1. Het plangebied Duinpad 3 te Castricum (rood kader).

1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie

Het plangebied ligt in een duingebied in de buurt van Castricum (afb. 1). Het Duinpad betreft een smal, onverhard pad dat slechts toegankelijk is voor fietsers en wandelaars. Binnen het plangebied heeft een woning gestaan die reeds gesloopt is. Het perceel ligt nu braak in afwachting van herontwikkeling. De ingreep betreft de nieuwbouw van een woning binnen het plangebied. Deze woning wordt niet op exact dezelfde locatie teruggebouwd en wordt tevens iets groter en hoger dan de woning die er gestaan heeft (afb.2). De verstoringsdiepte van de geplande ingreep zal maximaal 0,6 m –mv zijn. De bouwtekeningen van de geplande woning zijn in bijlage 1 terug te vinden.

Afb. 2. Relatie oude woning en geplande woning.

1.3 Begrenzing onderzoeks- en plangebied

Belangrijk is onderscheid te maken tussen het onderzoeksgebied en het plangebied. Met het plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de plannen van de opdrachtgever betrekking hebben. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische resten worden verstoord door de voorgenomen graafwerkzaamheden. Het onderzoeksgebied omvat het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te verkrijgen van de eventueel aanwezige archeologische waarden. Het onderzoeksgebied is veelal groter dan het plangebied en verschilt al naar gelang het te onderzoeken aspect.

1.4 Doel van het onderzoek

Burequonderzoek

Doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden om en in de omgeving (onderzoeksgebied) van het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang van de voorgenomen werkzaamheden zijn en of deze een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.5 Onderzoeksvragen

Voor het onderzoek gelden de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?
- Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering hebben op (eventueel) aanwezige archeologische resten?
- Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Actueel hoogtebestand Nederland (AHN, www.ahn.nl),
- De bodemkaart van Nederland (<https://zoeken.cultuureerfgoed.nl>),
- De geomorfologische kaart van Nederland (<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>),
- De archeologische monumentenkaart (AMK: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>),
- Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Castricum (https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/)
- Archeologische verwachtingskaart gemeente Castricum (https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/)
- Gemeentelijk beleid (Alkemade, M., Heeringen, van, R.M., Klerks, K., 2011, Archeologiebeleid gemeente Castricum, Vestigia rapport V634, Amersfoort).
- Bonneblad 1900 (<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>),
- Historisch kaartmateriaal (<http://www.topotijdreis.nl>),
- Google Earth (www.google.nl),
- Ondergrondgegevens (<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>),
- Verstorings (www.bodemloket.nl)

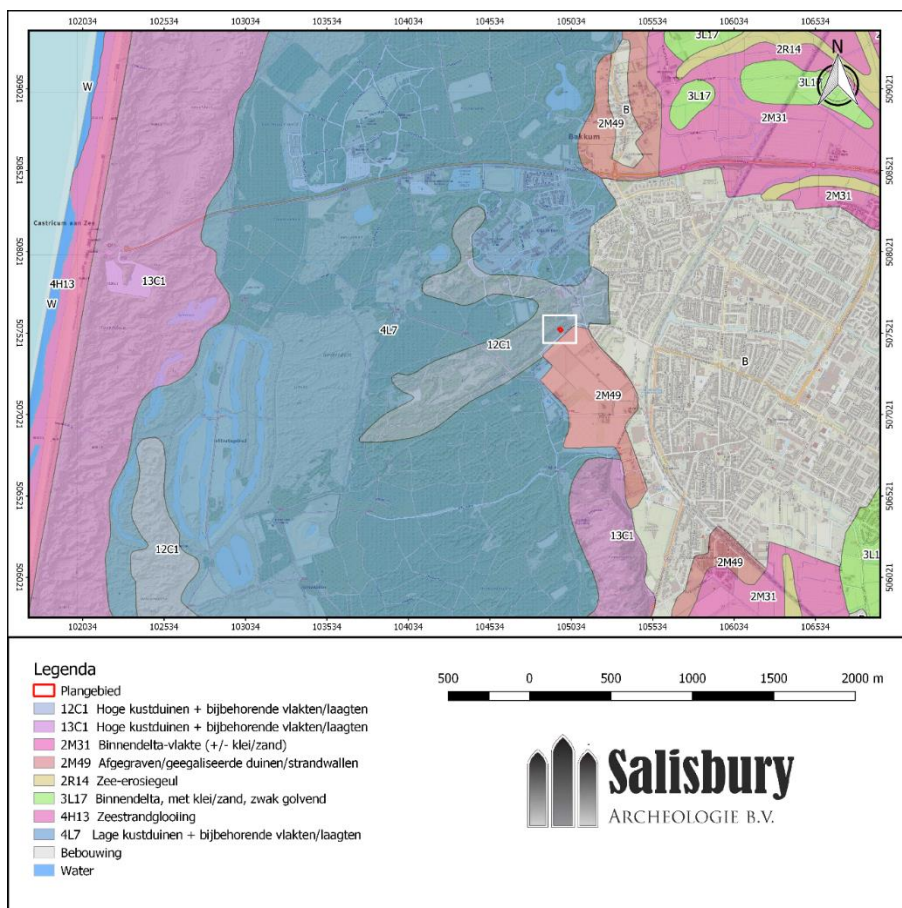
2.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied valt in het kustduinlandschap. Het kustduinlandschap ligt boven 1 m +NAP en is gevormd vanaf de Vroege Middeleeuwen. De duinzanden van dit landschapstype behoren tot het Laagpakket van Zandvoort. Op de geomorfologische kaart (afb. 3) ligt het plangebied binnen een zone die staat aangegeven als hoge kustduinen en bijbehorende vlakten en laagten. Dit houdt in dat de lokale reliëfverschillen groter zijn dan 5 meter. Het plangebied is gelegen in het Noord-Hollands Duinreservaat dat binnen het PWN-duingebied valt. Het perceel en de oprit vallen buiten het Natura 2000 beschermde gebied. De geologie en archeologie van het PWN-duingebied bij Castricum is in een grootschalig booronderzoek in kaart gebracht.¹ Gezien de dynamiek van het landschap kan de bodemopbouw binnen het plangebied niet worden achterhaald op basis van dit onderzoek.

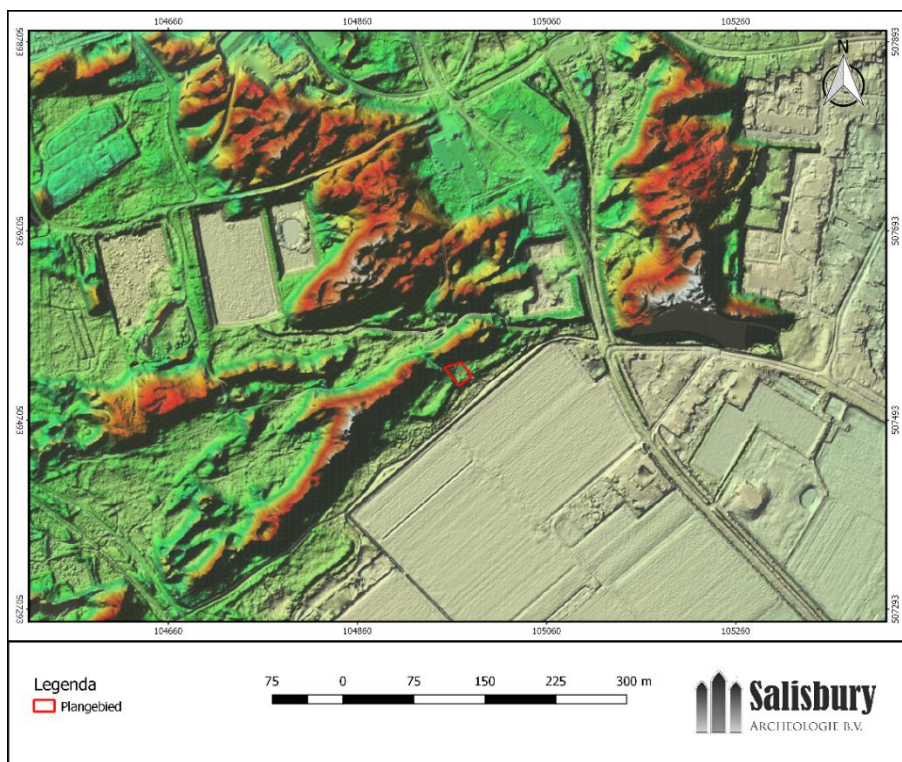
Geologisch gezien is het duingebied bij Castricum bijzonder omdat onder de duinen een oud zeegat voorkomt, namelijk het zeegat van het voormalige 'Oer-IJ estuarium'. Dit oude getijdsysteem was tussen 4500 en 2000 jaar geleden actief in het gebied tussen Uitgeest en Castricum; Assendelft en Beverwijk; en Velsen en Amsterdam. Het getijdsysteem van het Oer-IJ had - via het toenmalige Flevomeer en de loop van het riviertje de Vecht tussen Muiden en Utrecht - contact met de voormalige hoofdloop van de rivier de Rijn, de huidige Oude Rijn.¹

In de IJzertijd was het mogelijk om vanuit de Noordzee en de monding bij Castricum naar de bovenloop van de Rijn te varen. In de Romeinse tijd zandde de monding van het Oer-IJ geheel dicht en werd het achterliggende estuarium van de zee afgesloten. De grote getijde-geul tussen Beverwijk en Amsterdam slibde niet geheel dicht en uit deze restgeul ontstond - door afslag van met name de veenoevers zuidelijk van Assendelft en Zaandam - het IJ-meer. Dit meer (het gebied van de IJ-polders) is in 1876 drooggelegd door de mens. Tijdens en na de dichtzanding van de Oer-IJ monding bij Castricum (ijzertijd en Romeinse tijd) vormde zich in dit gebied zich lage kustduinen. Deze duinen worden de 'Oude Duinen' genoemd. De vorming van de Oude Duinen ging door tot aan de Vroege Middeleeuwen. Vanaf de Late Middeleeuwen werden de duinen steeds hoger en ontstonden er in het duingebied grote paraboolduinen. Deze reliëfrijke duinen worden de 'Jonge Duinen' genoemd.¹ Ten noorden van het plangebied is nog een restant van zo'n Jonge Duin aanwezig. Het plangebied zelf ligt op de flank van dit Jonge Duin restant zoals terug te vinden is op de AHN-kaart (afb. 4). Op deze kaart zijn ook goed de afgegraven delen van het landschap zichtbaar.

¹ Vos, P.C., Eerden, van R.A., de Koning, J., 2010: *Paleolandschap en archeologie van het PWN-duingebied bij Castricum, Rapportage van een multidisciplinair onderzoeksprogramma uitgevoerd naar aanleiding van geologische en archeologische veldopnamen in acht bouwputten gelegen binnen het duinwaterwingebied van PWN bij Castricum.*

Afb. 3. Het plangebied (rode kader) ingezoomd op de geomorfologische kaart (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

Afb. 4. Het plangebied en omgeving (rode kader rechtsboven) op het Actueel Hoogtebestand van Nederland (bron: www.ahn.nl, rood is hoog en blauw is laag).

In de omgeving van het plangebied is de bodem tijdens een grootschalig booronderzoek door Deltares in kaart gebracht (zie bijlage 2).² De bodemopbouw binnen dit onderzoeksgebied wijkt vrijwel zeker af van de bodemopbouw binnen het plangebied. Gezien de ligging van het plangebied op de flank van een jonge duin is waarschijnlijk geen sprake van een verstoorde laag binnen het plangebied. Hiernaast zijn de Jonge Duinen gedurende het booronderzoek niet aangetroffen. Binnen het plangebied worden deze wel verwacht. De overige laageenheden die zijn beschreven in het onderzoek worden wel verwacht binnen het plangebied. Zo ligt ruwweg tussen 0 en 5 meter + NAP een zandpakket dat gerekend wordt tot de Oude Duinzanden (laageenheid 2). Deze laag ligt boven een antropogeen verstoorde bodemlaag rond 0 m NAP. In dit Oude Duinzand pakket komen vage (juvenile) en dikkere bodemlagen voor die duiden op kortstondige of langere onderbrekingen in de zandoverstuivingen (duinvorming). De meeste bodems lijken niet verstoord, maar een aantal zijn duidelijk door de mens omgewerkt. De bodems zijn dus stilstandfasen in de duinvorming en tijdens die fasen kan er gewoond of geakkerd zijn op de door de bodem vastgelegde duinafzettingen. Deltares onderscheidt hierin een tweetal soorten bodems: humeuze bodems zonder verstoring (door Deltares aangegeven in groen), en bodemlagen die kenmerken van verstoring hebben (door Deltares aangegeven met een rode kleur). Een absolute datering was niet mogelijk, maar op basis van stratigrafie is het niet uitgesloten dat deze lagen behoren tot de Merovingische periode. De ouderdom van het Oude Duinzandpakket wordt namelijk geschat tussen Midden-Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen.²

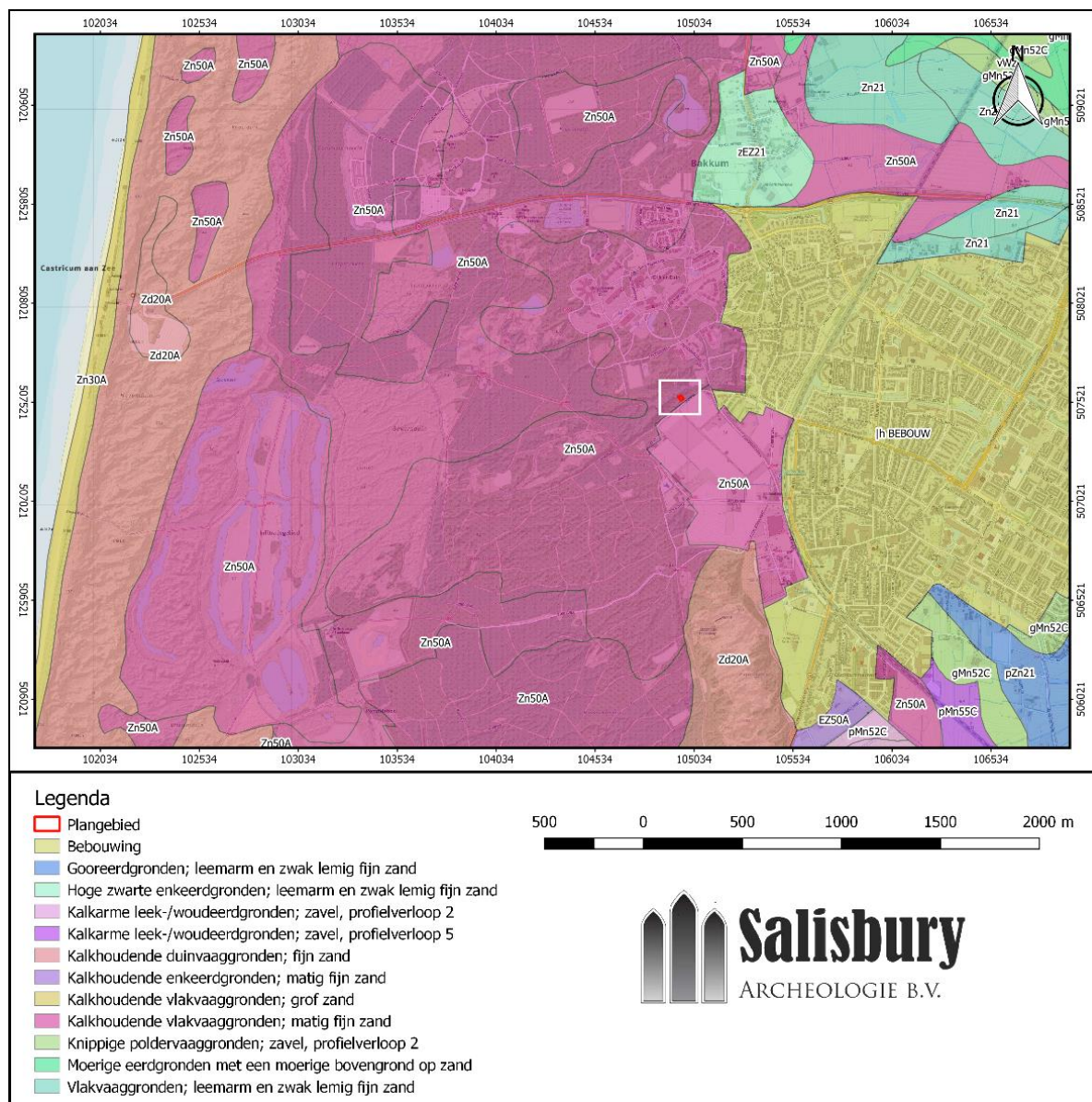
Laageenheid 3 betreft een antropogeen verstoorde bodemlaag rond 0 m NAP. Boven de strandzanden komen op het niveau tussen 0,85 m –NAP tot 0,5 m +NAP een duidelijke bodemhorizont voor die vrijwel overal duidelijk antropogeen verstoord is. Een belangrijke oorzaak van de verstoring zal ploegen geweest zijn; omdat alle bekende vergelijkbare archeologische sites uit de omgeving ploegsporen in de verstoorde bodemlagen laten zien. Ook lijkt het erop dat er mogelijk sporen van graafwerkzaamheden aanwezig zijn. De antropogeen verstoorde bodemlaag ligt relatief laag en het reliëf van het toenmalige oppervlak was gering (niet veel groter dan 1 m). De antropogene bodemlaag is veelal sterk humeus en wordt aan de top van de laag vaak venig. Het hoger percentage aan organisch materiaal wijst op relatief natte omstandigheden en die natte omstandigheden namen in de loop van de tijd toe (venig worden van de laag). Nederzettingslocaties op het niveau van de antropogeen verstoorde bodemlaag zijn daarom vooral te verwachten op de relatief hogere locaties (rond 0 NAP of hoger). In lagergelegen gebieden kunnen rituele deposities aan de orde zijn. Deltares heeft deze antropogeen verstoorde bodemlaag rond 0 m NAP met een blauwe kleur aangegeven (zie bijlage 2). De ouderdom van deze antropogene bodemlaag rond 0 m NAP wordt geschat in de periode Late IJzertijd/eerste helft Romeinse tijd. Het oppervlak van de antropogene bodemlaag sluit aan bij het oppervlak van de binnendelta van het oostelijk gelegen voormalige Oer-IJ getijdengebied. In het binnenduintrandgebied bij Bakkum raakte dit oude oppervlak in de loop van de Romeinse tijd en Middeleeuwen overstoven.

Laageenheid 4 betreft Strandzanden, Oer-IJ mondingafzettingen (Oer-IJ restgeulafzettingen/washoverafzettingen). De top van de strandzanden ligt meestal tussen de 0,5 en 0,8 m –NAP. Archeologisch gezien hebben deze afzettingen een lage verwachting. Aanwijzingen van het voorkomen van een Oer-IJ restgeulopvulling zijn binnen de onderzochte 10 deelgebieden van het onderzoek niet waargenomen. Vermoedelijk ligt de laatste restgeul van het Oer-IJ net ten zuiden van de bouwpleklocaties van Duin en Bosch. Washover afzettingen (schelpenbanken) in de top van de strandzanden zijn op een aantal locaties wel aangetroffen op de strandzanden. Het zijn de laatste stormafzettingen voordat het gebied definitief werd afgesloten van de zee door een westelijk van het gebied gelegen strandwal. Gezien het afzettingsmilieu (stormafzettingen) is de archeologische verwachting van de washover sedimenten laag.²

² Weerheijm, W.J., Klerks, K., Vos, P.C., 2011: *Herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum, gemeente Castricum, Amersfoort (Vestigia rapport V882)*.

2.2 Bodemkaart

Het plangebied valt op de bodemkaart in een zone met kalkhoudende vlakvaaggronden gevormd in matig fijn zand (Zn50A). Dit houdt in dat er sprake is van een bodem waarin periodieke hoge grondwaterstanden kunnen voorkomen. Vlakvaaggronden hebben een lichtgekleurde, meestal humusarme bovengrond (de A-horizont). Deze gronden vertonen weinig tekenen van bodemvorming en bestaan grotendeels uit grijs gekleurd zand. Op de zandkorrels worden geen ijzerhuidjes gevonden. Wel is de ondergrond vaak roestig. Vlakvaaggronden komen onder andere voor in uitgestorven laagtes in stuifzandgebieden, op voormalige zandplaten in jonge polders in Noord-Holland, Zeeland en Flevoland en in en tot aan het grondwater afgegraven terreinen. Op deze zandgronden kan een maximaal 40 cm dik klei- of zaveldek liggen. Vlakvaaggronden kunnen zowel kalkrijk als kalkloos zijn.³

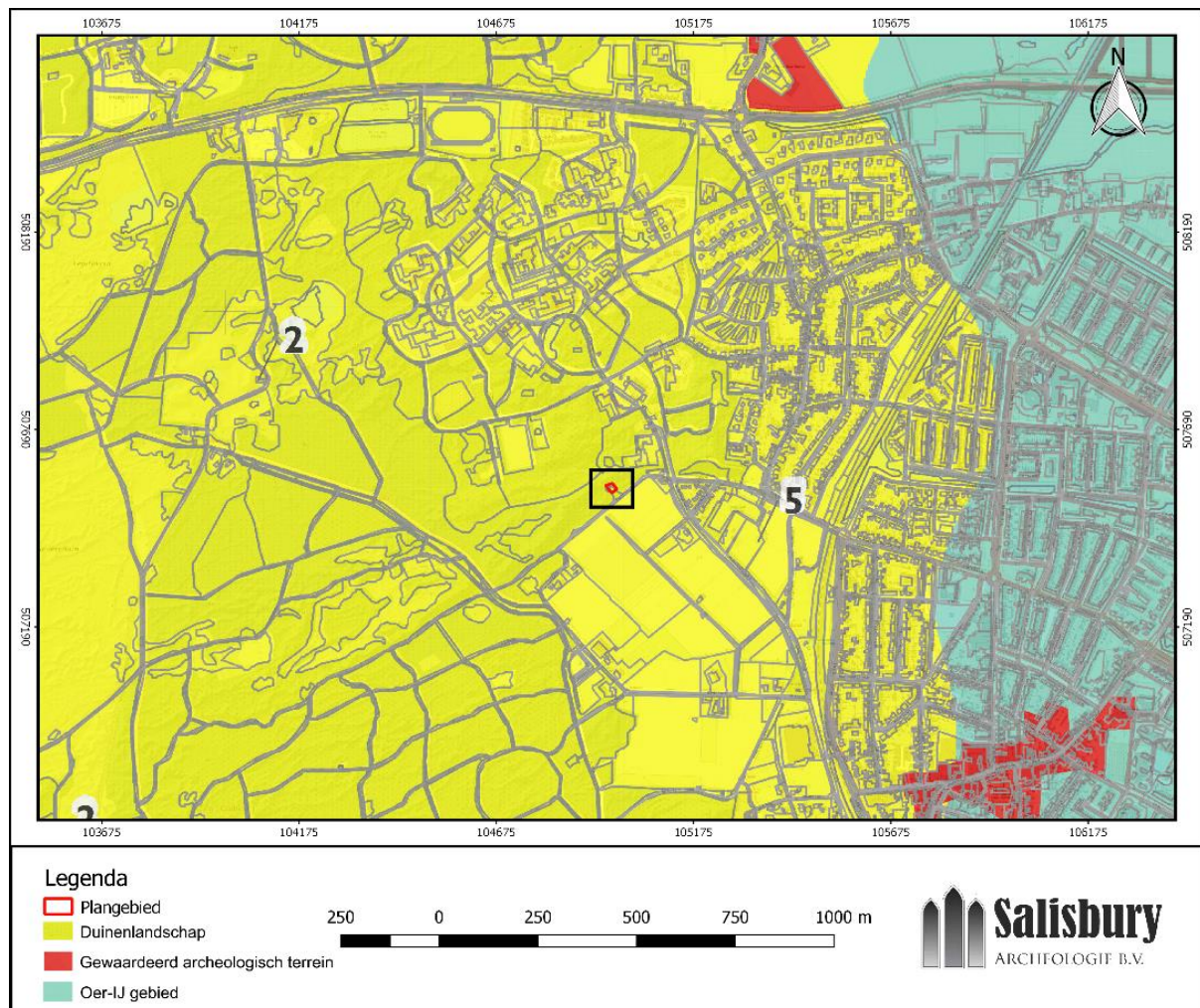
Afb. 5. Het plangebied (rode kader) en de directe omgeving op de bodemkaart (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

³ Bakker, H. de en J. Schelling, 1989 - 2e gew. druk bewerkt door J. Brus en C. van Wallenburg. *Systeem voor de bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Pudoc, Wageningen

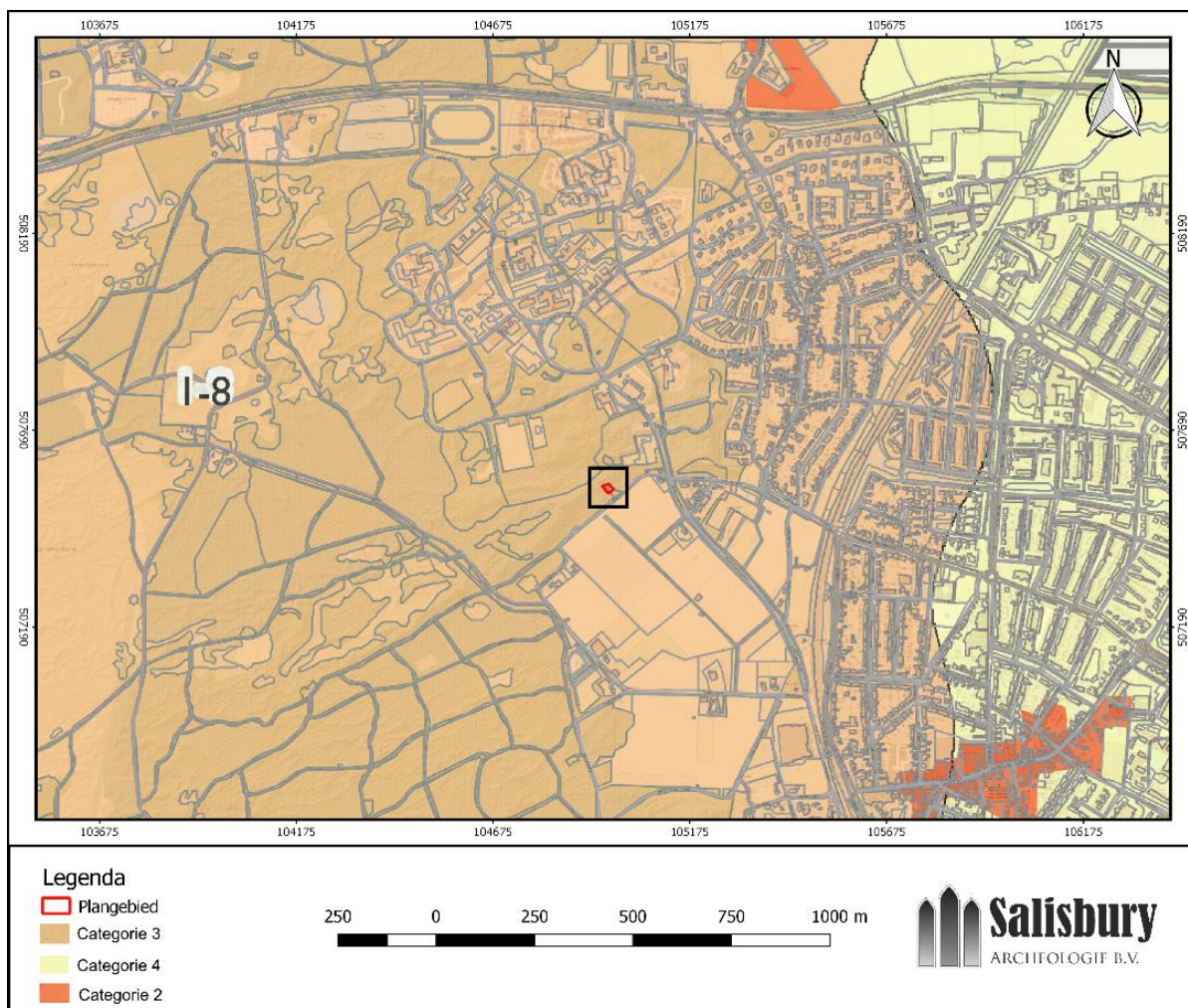
2.3 Bekende archeologische waarden

Gemeentelijke beleidskaart

Het plangebied valt op de gemeentelijke waarden- en verwachtingenkaart in de geolandschappelijke verwachtingszone 'Duinenlandschap'. Aan de westzijde is de overgang te zien naar het Oer-IJ gebied. Verder zijn op de kaart een aantal gewaardeerde archeologische terreinen aangegeven. Op de archeologische beleidskaart valt het plangebied in een zone met Categorie 3. Dit houdt in dat er onderzoek uitgevoerd dient te worden in plangebieden groter dan 100 m² en bodemingrepen dieper dan 4 meter +NAP. De geplande ingreep overschrijdt deze vrijstellingsgrenzen waardoor archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Verder zijn in de omgeving categorie 2 en categorie 4 zones aanwezig die overeenkomen met de hierboven genoemde geolandschappelijke zones.

Afb. 6. Het plangebied (rood kader, binnen zwart kader) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Castricum (bron: https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/).

Afb. 7. Het plangebied op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Castricum (rood kader, binnen zwart kader) (bron:https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/).

2.3.1 Archeologische Waarden

Tijdens het bureauonderzoek zijn de AMK (archeologische monumentenkaart) -terreinen (afb. 8), archeologische waarnemingen en eerder uitgevoerd onderzoek (onderzoeksmeldingen) in en rond het de locatie geïnventariseerd (afb. 9). De AMK-terreinen, de bekende archeologische waarnemingen en de onderzoeksmeldingen zijn geraadpleegd via Archis 3 (<https://archis.cultureelerfgoed.nl>).

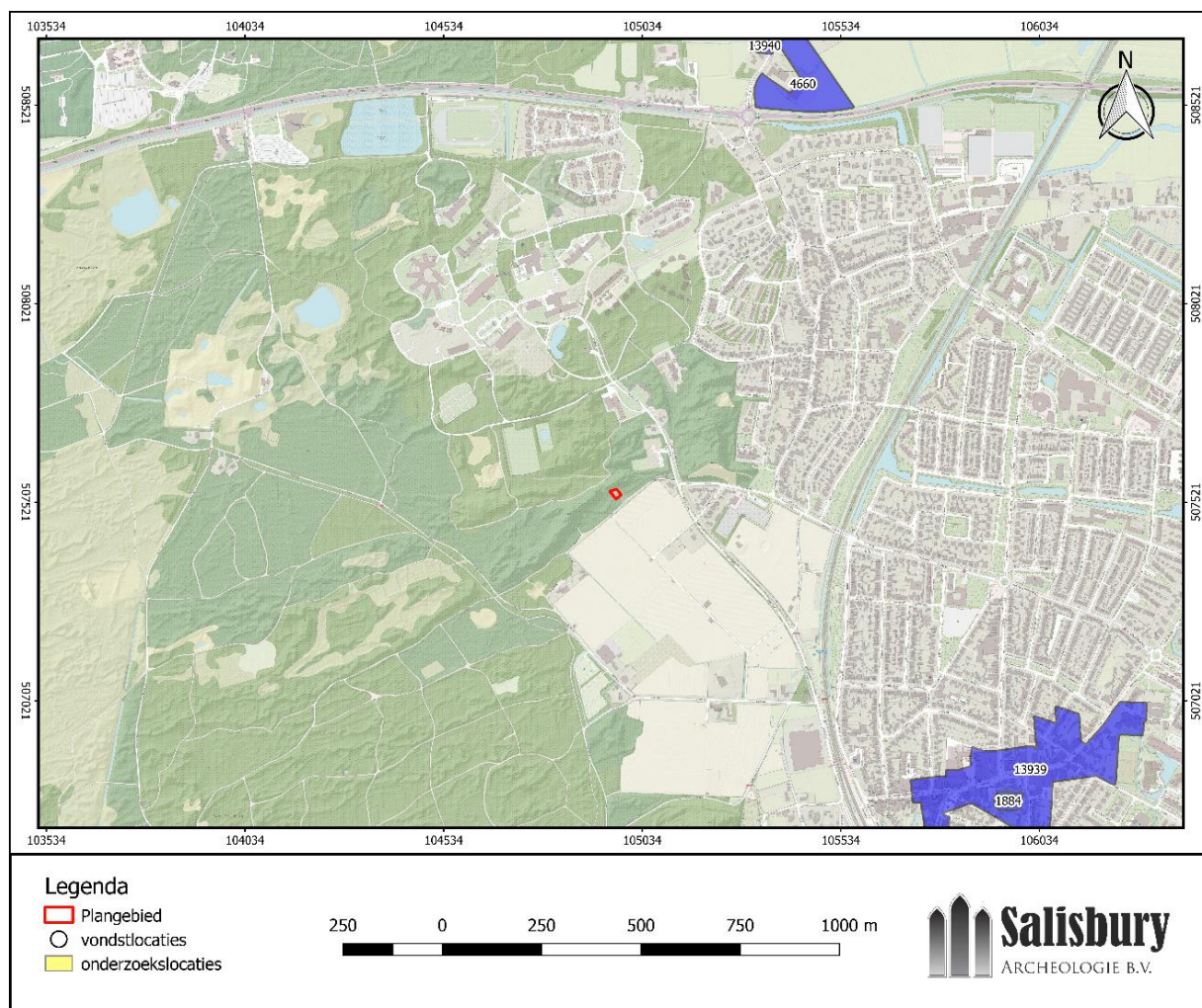
Archeologische monumenten (AMK-terreinen)

In een straal van 1 kilometer om het plangebied liggen vier AMK-terreinen. Het betreft AMK-terrein 4660, 13940 1884 en 13939:

Monumentnummer:	13940
Toponiem:	
Waarde:	hoge archeologische waarde
Complextype(s) en datering(en):	bewoning (inclusief verdediging) (Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd)
Beschrijving:	Historische kern van het dorp Bakkum. De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over de ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.
Monumentnummer:	4660
Toponiem:	Herenweg; Tienhovenhoeve
Waarde:	archeologische waarde
Complextype(s) en datering(en):	agrarische productie en voedselvoorziening (Vroege Middeleeuwen), bewoning (inclusief verdediging; Vroege Middeleeuwen)
Beschrijving:	Terrein met sporen van bewoning en sporen van landbouw uit de Vroege Middeleeuwen. Dit monument is middels een bureauonderzoek onderzocht in het kader van de update AMK in opdracht van de Provincie Noord-Holland. Op basis hiervan is de status van het monument, "terrein van archeologische betekenis", opgewaardeerd naar "terrein van archeologische waarde". Op dit terrein bevinden zich op een diepte van meer dan 0,9 meter beneden maaiveld sporen van beakkering en bodemvorming. Duidelijke aanwijzingen voor bewoning zijn nog niet vastgesteld.
Monumentnummer:	13939
Toponiem:	
Waarde:	hoge archeologische waarde
Complextype(s) en datering(en):	bewoning (inclusief verdediging) (Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd)
Beschrijving:	Historische kern van Castricum. De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond,

	van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.
Monumentnummer:	1884
Toponiem:	Kerkpad
Waarde:	hoge archeologische waarde
Complextype(s) en datering(en):	kerk (Late Middeleeuwen)
Beschrijving:	Terrein met de resten van de vroegste kerk in dit gebied. Op grond van historische bronnen is de datering vastgesteld. Van de oorspronkelijke 12de -eeuwse tufstenen kerk resten nog delen van de noord- en zuidmuren van het schip met hooggeplaatste rondboog vensters. Verwacht wordt dat in de ondergrond resten van begravingen, maar mogelijk ook (houten) voorgangers van kerkgebouwen aanwezig zijn. Het terrein kan in wetenschappelijk opzicht een belangrijke bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied en dient derhalve in principe behouden te blijven.

Tabel 1. Beschrijving archeologische monumenten rondom het plangebied (bron zoeken.cultureelerfgoed.nl)

Afb. 8. Het plangebied (rood kader) en omgeving met de archeologische AMK-terreinen zoals deze geregistreerd staan in Archis (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>)

Onderzoekslocaties en waarnemingen

Bekende archeologische waarnemingen en onderzoeksmeldingen zijn geraadpleegd via Archis 3 (zoeken.cultureelerfgoed.nl). Rondom het plangebied zijn diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd en zijn diverse vondstmeldingen geregistreerd (afb. 9). De waarnemingen en onderzoeksmeldingen in de verdere omgeving van het plangebied zijn niet beschreven.

Vondstlocaties:

Zaakidentificatie 2925067100

Op deze locatie is een vuurstenen huidenschrabber en een spinsteentje (Fries-inheems) gevonden tijdens werkzaamheden in de tuin.

Zaakidentificatie 2820309100

Zaakidentificatie 2820309100 betreft een vondstmelding aan de Herenweg. Hier is een zilveren sceatta uit de Vroege Middeleeuwen B aangetroffen. De vondst is gemeld via het Koninklijke Munt- en Penningkabinet.

Zaakidentificatie 2925026100

Deze vondstlocatie betreft een vuurstenen spits uit het Mesolithicum aangetroffen in 1950 tijdens het ompspitten van een moestuin op ca. 1 m diepte. De vondst is gedetermineerd door P.J.R. Modderman.

Onderzoekslocaties:

Zaakidentificatie 4007615100/4007623100

Binnen het plangebied Hoogevoort 8 t/m 36 in Castricum is een bureauonderzoek en booronderzoek uitgevoerd door Argo.⁴ De bodemopbouw is hierbij gekarteerd. De bovenste laag bestaat uit omgezet zand. Waarschijnlijk is deze laag bij de bouw en sloop van de tot voor kort aanwezige bebouwing omgezet. Deze verstoorde laag heeft in de meeste boringen een dikte van 0,65 tot 0,75 meter, met uitschieters van 0,5 en 0,95 meter. Onder deze laag bevindt zich de natuurlijke onverstoorde ondergrond, vooral bestaande uit lichtgrijs soms iets kleiig licht roestig zand met schelpgruis; afzettingen van het voormalige Oer-IJ estuarium. Een (post)middeleeuwse akkerlaag, zoals bijvoorbeeld aanwezig was bij de Albert's Hoeve (Médard, 2014), is hier niet aangetroffen. Indien deze ooit aanwezig was dan is deze nu geheel vergraven en opgenomen in de recent omgezette zandlaag.

Zaakidentificatie 2259271100

Zaakidentificatie 2259271100 betreft een bureauonderzoek voor het plangebied aan de Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum uitgevoerd door Grontmij. Gezien de hoge verwachting voor het aantreffen van waarden vanaf de prehistorie is vervolgonderzoek door middel van boringen aanbevolen.⁵

Zaakidentificatie 2270368100

Deze zaakidentificatie betreft het booronderzoek uitgevoerd door Hollandia archeologie naar aanleiding van het bovenstaande bureauonderzoek. Gedurende het onderzoek zijn in twee boringen een bewoningslaag en daarboven een ontwikkelde bodemhorizont aangetroffen, die mogelijk uit de ijzertijd of de middeleeuwen stammen. Deze lagen bevinden zich tussen 100 en 130 cm onder het maaiveld. In 1 van de boringen is een schelpenlaag en baksteenfragment aangetroffen die geïnterpreteerd is als puinlaag uit de 16e tot 18e eeuw die gekoppeld is aan de mogelijke restanten van een huis uit deze periode. Boven en onder deze laag zijn fragmenten roodbakkerd aardewerk aangetroffen. Gezien de aanwezige lagen en vondsten is geadviseerd om vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven uit te voeren.⁶

⁴ Médard, A., Vaars, J.P.L., 2016: *Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Hoogevoort 8 t/m 36 te Castricum, Argo-rapport 108*

⁵ Klooster, B., 2009: *Archeologisch onderzoek Schulpstet 7, 9 en 13 Bakkum - gemeente Castricum*, GAR 852.

⁶ J.T. Verduin, 2010: *Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum, gemeente Castricum*, Hollandia reeks 280.

Zaakidentificatie 2299683100

Zaakidentificatienummer 2299683100 betreft het proefsleuvenonderzoek dat is uitgevoerd door Hollandia Archeologie naar aanleiding van bovenstaand booronderzoek⁷. Gedurende het onderzoek zijn greppels, spitsporen en een akkerlaag uit de middeleeuwen aangetroffen die op basis van aardewerkscherven gedateerd zijn in de 10^e tot 12^e eeuw. Ook is een perceelsloot uit de 19^e eeuw aangetroffen.

Zaakidentificatie 2322750100

Zaakidentificatie 2322750100 betreft een grootschalig booronderzoek in het kader van de herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum⁸. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er over het gehele plangebied Duin en Bosch lagen bevinden die mogelijk archeologische waarden kunnen bevatten. Het onderzoeksgebied grenst aan de zuidzijde aan het plangebied. Alhoewel het plangebied zelf niet is gekarteerd kan wel bij benadering herleid worden op welke dieptes de diverse archeologische niveaus aanwezig zijn. Het grote reliëf in het gebied maakt het niet mogelijk om deze dieptes preciezer aan te geven. De top van de oude duinafzettingen varieert grenzend aan het plangebied tussen 0-2 m en 4-6 m –mv. Gezien de ligging op de flank van het duin is een diepte van 2-4 m –m waarschijnlijk. Binnen het onderzoeksgebied is een licht golvende antropogene laag aangetroffen die mogelijk dateert uit de Late IJzertijd/Romeinse tijd en geïnterpreteerd is als akkerlaag. De diepte van deze akkerlaag varieert naast het plangebied tussen 2-4 m en 4-6 m –mv. De onder de oude duinafzettingen gelegen Oer-IJ afzettingen varieerden in het onderzoeksgebied tussen de 0,5 m en 0,8 m – NAP.

Zaakidentificatie 2365868100

Zaakidentificatie 2365868100 betreft een booronderzoek in het PWN-duingebied bij Castricum door TNO in samenwerking met Deltares en de provincie Noord-Holland. Het rapport van dit onderzoek uit 2001 is niet gepubliceerd via Archis. Wel is dit onderzoek opgenomen in een overkoepelende publicatie over het paleolandschap en de archeologie van het PWN duingebied bij Castricum.⁹

Zaakidentificatie 4040282100

Zaakidentificatie 4040282100 betreft een nog niet afgerond bureauonderzoek door Arcure.

Zaakidentificatie 2131574100

Zaakidentificatie 2131574100 betreft een archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Stetweg te Bakkum¹⁰. Voor het plangebied is een hoge verwachting op resten uit de Late-Middeleeuwen en een middelgrote verwachting op resten uit de Romeinse tijd en Vroege-Middeleeuwen afgegeven. De archeologische waarden uit de Middeleeuwen kunnen bestaan uit bewoningssporen, terwijl die uit de Romeinse tijd eerder losse vondsten en sporadische sporen zullen zijn. Ook sporen van een middeleeuws agrarisch cultuurlandschap (akkers) kunnen worden aangetroffen.

Zaakidentificatie 4036216100

Zaakidentificatie 4036216100 betreft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd door MUG aan de Geversweg te Castricum.¹¹ In het onderzoeksgebied is een laag Oud duinzand aanwezig, afgedekt met (sub)recente akkerlagen. In het Oude duinzand is een middelgrote kans sporen en vondsten uit de Romeinse tijd tot en met de Middeleeuwen aan te treffen. Er werd geen vondst- of cultuurlaag in het Oude duinzand aangetroffen.

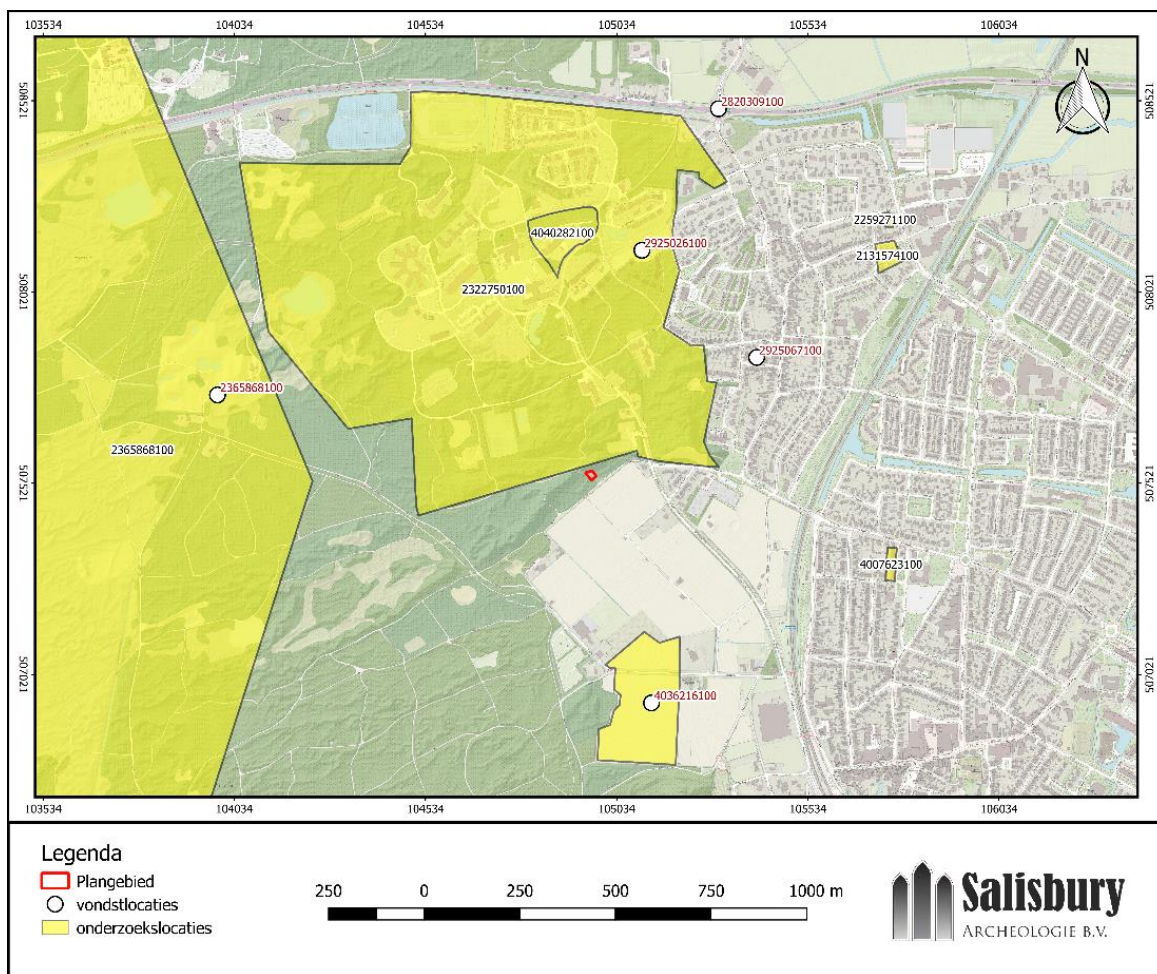
⁷ Verduin, J.T., 2011: *Inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven (IVO-P) aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum, gemeente Castricum*, Hollandia reeks 353

⁸ Weerheijm, W.J., Klerks, K., Vos, P.C., 2011: *Herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum, gemeente Castricum*, Vestigia rapport V882.

⁹ Vos, P.C., Eerden, van R.A., de Koning, J., 2010: *Paleolandschap en archeologie van het PWN duingebied bij Castricum, Rapportage van een multidisciplinair onderzoeksprogramma uitgevoerd naar aanleiding van geologische en archeologische veldopnamen in acht bouwputten gelegen binnen het duinwaterwingebied van PWN bij Castricum*.

¹⁰ Nyst, C.L., 2006, *Archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Stetweg te Bakkum, gemeente Castricum (Noord-Holland)*, AAC notities 30, Amsterdam.

¹¹ Kruining, M.E., Vaars, J., Médard, A., 2018: *Bureau- en booronderzoek Castricum Geversweg (Zanderij), gemeente Castricum (NH)*, MUG rapport 2017-31

Afb. 9. Het plangebied (rood kader) en omgeving met de archeologische waarnemingen en onderzoeksmeldingen zoals deze geregistreerd staan in Archis (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>).

2.4 Historische waarden

Het plangebied is lange tijd onbebouwd geweest. Op historisch kaartmateriaal is pas op de kaart van 1962 een woning aangegeven in het plangebied. Het perceel (perceelnummer 29) staat op de kadastrale minuutplans 1811-1832 omschreven als duin in eigendom van jonkheer Lucas Boreel. De locatie is bewoond vanaf 1932. Volgens het kadaster is in dat jaar een stukje grond ter grootte van 3,5 are voor f 441,- verkocht aan Johan Marinus Cornelis Lub, een tabaks- en sigarenfabrikant, gevestigd aan de Damstraat 6 in Amsterdam. De verkoper was jhr. Willem Barnaart, die optrad voor de eigenaar de NV Hollandse Duinmaatschappij, een onderneming opgericht door de familie Gevers voor het beheer van haar bezittingen. Het plangebied behoort om deze reden ook niet tot het Noord-Hollands Duingebied (PWN). Het zomerhuisje dat in 2017 is afgebroken ('de Merel') is in de jaren '50 verkocht aan het toen jonge echtpaar Beene Warink en Alie Zonneveld. Alie heeft er tot haar overlijden in 2016 gewoond. Het plangebied is gelegen aan 'de Zanderij'. In 1856 zijn de voorduinen (ongeveer van Duinpad 3 tot de duinen achter het Huis van Hilde) afgezaand ten behoeve van de aanleg van de spoorlijn naar Amsterdam. De ontwikkeling van dit gebied ten zuiden van het plangebied is goed terug te vinden op historisch kaartmateriaal (afb. 10-14).

Binnen het plangebied zijn mogelijk restanten aanwezig van zowel de Slag bij Castricum van 1799 en resten uit de Tweede Wereldoorlog. De slag bij Castricum vond plaats op 6 oktober 1799, tijdens de Tweede Coalitieoorlog tegen revolutionair Frankrijk. De veldslag werd uitgevochten tussen een Frans-Bataafs leger onder leiding van generaal Guillaume Brune en Herman Willem Daendels en een Brits-Russische invasiemacht onder bevel van Frederik van York, Ralph Abercromby en de prins van Oranje. De Brits-Russische troepenmacht van 32.000 man landde op 27 augustus 1799 in Noord-Holland. Aanvankelijk verliep de strijd voorspoedig voor de geallieerden. Op 30 augustus werd de Nederlandse vloot bij Den Helder zonder slag of stoot veroverd, en op 3 oktober werd Alkmaar bezet. Na een aantal kleinere veldslagen, onder meer de Slag bij Bergen op 19 september, werd op 6 oktober bij Castricum de opmars van de Britten en Russen een halt toegevoegd in een beslissende veldslag. Tijdens de veldslag wisselde Castricum meermalen van machthebber tot de Britten en Russen uiteindelijk verslagen werden en van het slagveld vluchtten. De geallieerde verliezen waren 2.536 gesneuvelde soldaten en 11 kanonnen. Aan Frans-Bataafse kant sneuvelden 1.382 soldaten. In *De Huzaren van Castricum: Een geschiedenis van de Nederlandse Republiek van 1780 tot 1800* van Albert Alberts (Querido 1973)¹² wordt de veldslag beschreven:

"Na de aankomst van Brune met zijn vijf bataljons, begon de strijd om het dorp Castricum in al zijn felheid. Er werd gevochten om duinen, die nu eens aan de ene en dan weer aan de andere partij toevielen. Tegen drie uur nam de hevigheid tijdelijk af wegens het ontbreken van munitie, maar op datzelfde ogenblik leek de slag een verrassende wending te nemen. De Russen werden weer eens onberekenbaar. Hun troepen, die een groot aandeel hadden gehad in de verovering van Castricum, zwenkten onverwacht naar links om een aanval te doen op de stelling van Bonhomme bij Uitgeest. De manoeuvre op zichzelf was weliswaar niet voor de hand liggend, maar toch ook niet onverstandig. De troepen van Bonhomme, in de flank aangegrepen, zouden vanwege het Langemeer niet achteruit gekund hebben en de enige weg die hem zou overblijven, lag in de richting van Krommenie en dat zou een definitieve scheiding tussen hem en de troepen ten zuiden van Castricum hebben betekend, want de Russen zouden dan ongetwijfeld zijn doorgestoten tot Heemskerk en vervolgens naar de noordelijke oever van het toen bestaande Wijkmeer, dat in een brede, open verbinding stond met het meest westelijke deel van het IJ. Maar de Russen hebben in deze oorlog geen geluk gehad met de terreingesteldheid. Tot de pijnlijke verbazing van hun officieren bleek het door hen gekozen gevechtsterrein doorsneden met sloten. Hun voornaamste aanvalswapen, de snelle voortgang, werd hierdoor minder slagvaardig en de Franse generaal Pacteau, die weer de beschikking had gekregen over munitie, viel hen op het lijf en dreef hen, in samenwerking met Bonhomme, terug, niet in de richting van Castricum, maar in die van Limmen. Nu lag, en ligt nog, ten zuiden van Limmen een vaart die toen Schilpwater of Hoepbeek en tegenwoordig Schulpvaart heet. Over dat water lag een brug, de Vlooisbrug, op oude kaarten nagenoeg op de plaats, waar zich nu de Limmerbrug in de secundaire weg van Alkmaar naar Krommenie bevindt. Deze brug werd door de Russen gebruikt als reddingsplank, die ze daarna onder dekking van twee terzijde geplaatste kanonnen, haastig afbraken."

Gedurende de Tweede Wereldoorlog was Castricum een zwaar verdedigde plaats (honderden bunkers). In totaal was er een troepenmacht gelegerd van meer dan 1000 man. Deze troepen waren gelegerd op het strand, in de duinen of in het dorp Castricum zelf. De zwaar verdedigde locaties bevonden zich op het strand bij paal 43, tussen

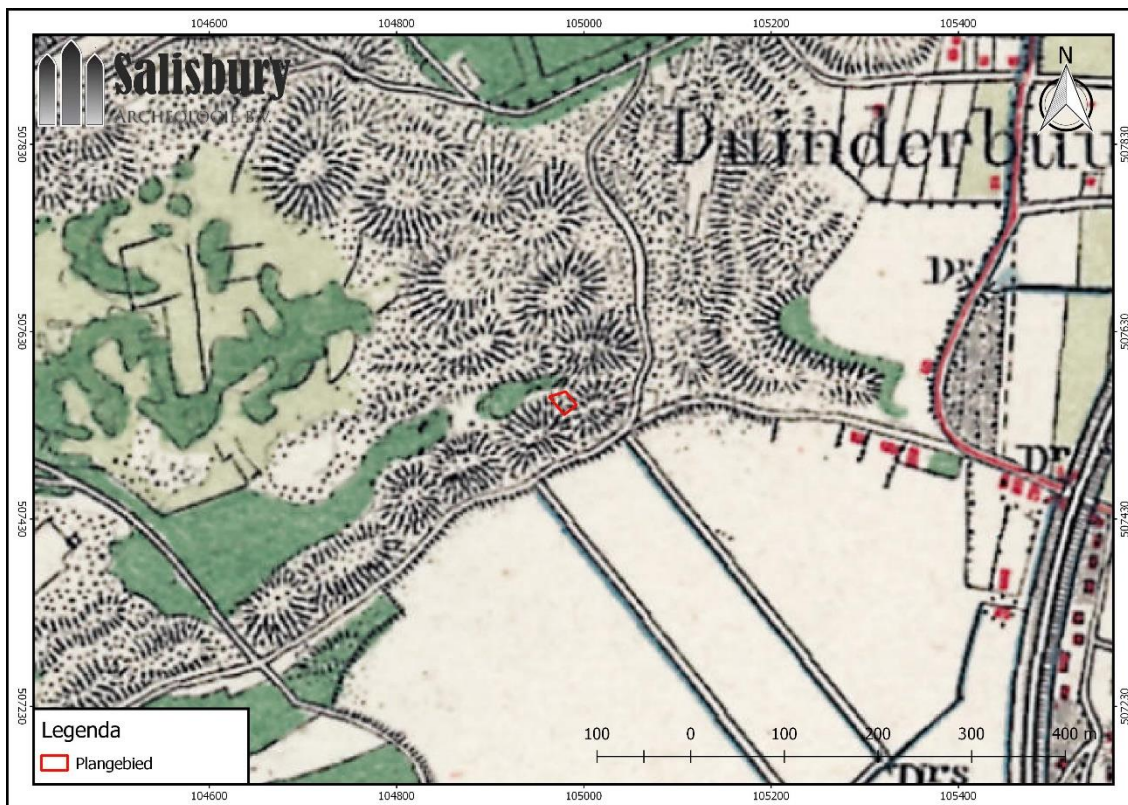
¹² *De Huzaren van Castricum: Een geschiedenis van de Nederlandse Republiek van 1780 tot 1800*

paal 44 en 45 nabij strandafgang Castricum aan Zee, bij paal 47 ofwel de Zuidernollen en bij paal 46 rondom het zogeheten Hazenduin. In het duin stonden bunkercomplexen o.a. bij het Vogelwater, het Vogelduin, nabij Johanna's Hof, het gebied van de Brabantse Landbouw, rondom Kijk-uit en bij Koningsbosch. Radartorens stonden tussen de strandpalen 42 en 45 (een paar honderd meter landinwaarts) en er stond ook een radaropstelling bij de Zanderij vlak bij het plangebied. Naast dit alles waren er ook nog minstens vier VI lanceerplaatsen in aanbouw en wel nabij camping Castricum, camping Bakkum, Kijk-uit en waarschijnlijk nabij Koningsbosch. Voor de burgers van Castricum was het duingebied (bijna) onbereikbaar, omdat het behoorde tot het zogenaamde *Sperrgebiet*; er waren draketandversperringen, tankmuren en een diepe tankgracht aanwezig.¹³ Hoewel binnen het plangebied geen verdedigingswerken, radarinstallaties of overige militaire structuren aanwezig waren is het goed mogelijk dat er binnen het plangebied sprake is van munitie, bomkraters of overige resten uit de Tweede Wereldoorlog.

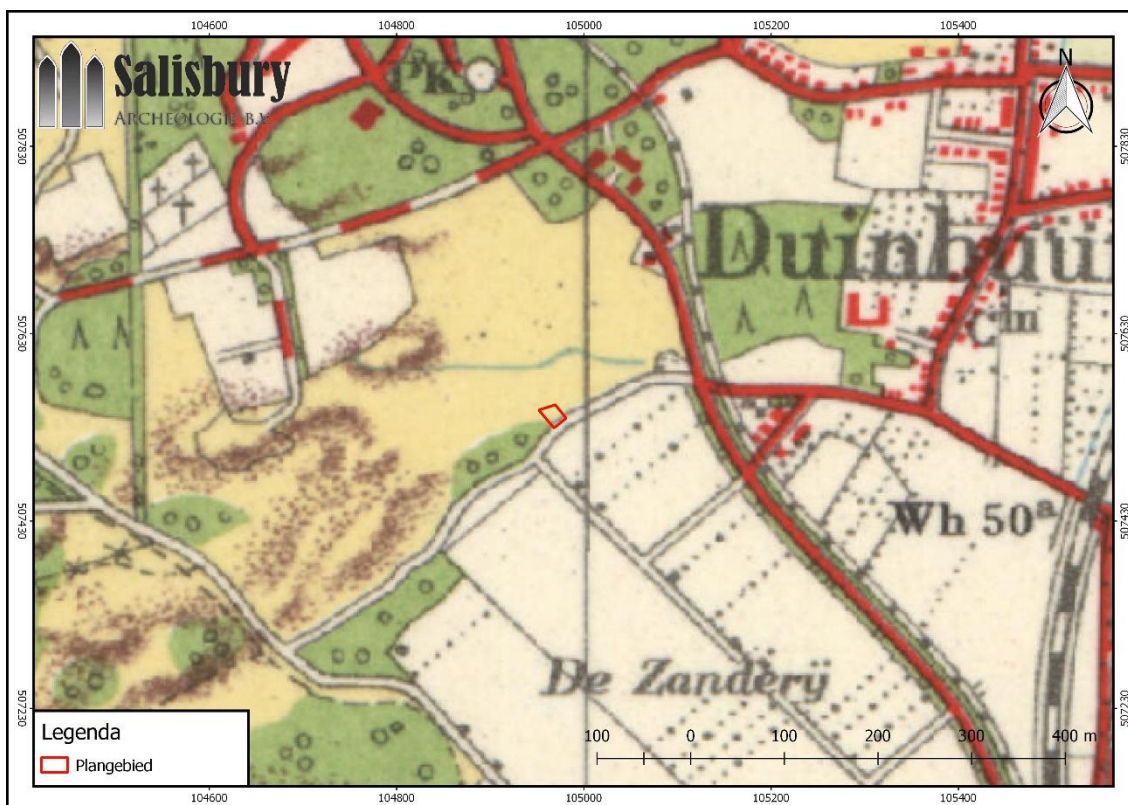

Afb. 10. Het plangebied op topografische kaart uit 1880 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

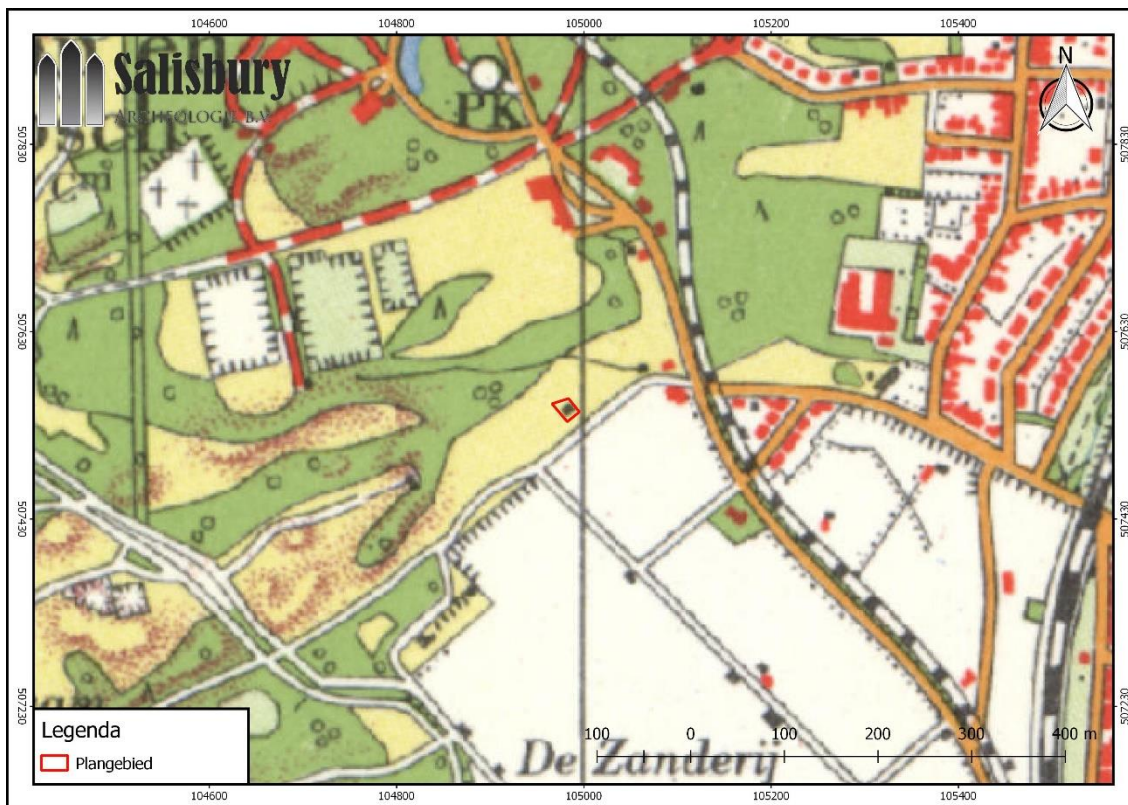
¹³ Roos, R., 2009: *Duinen en Mensen, Kennemerland, Hoofdstuk De Tweede Wereldoorlog in het duin, 1940-1945*.

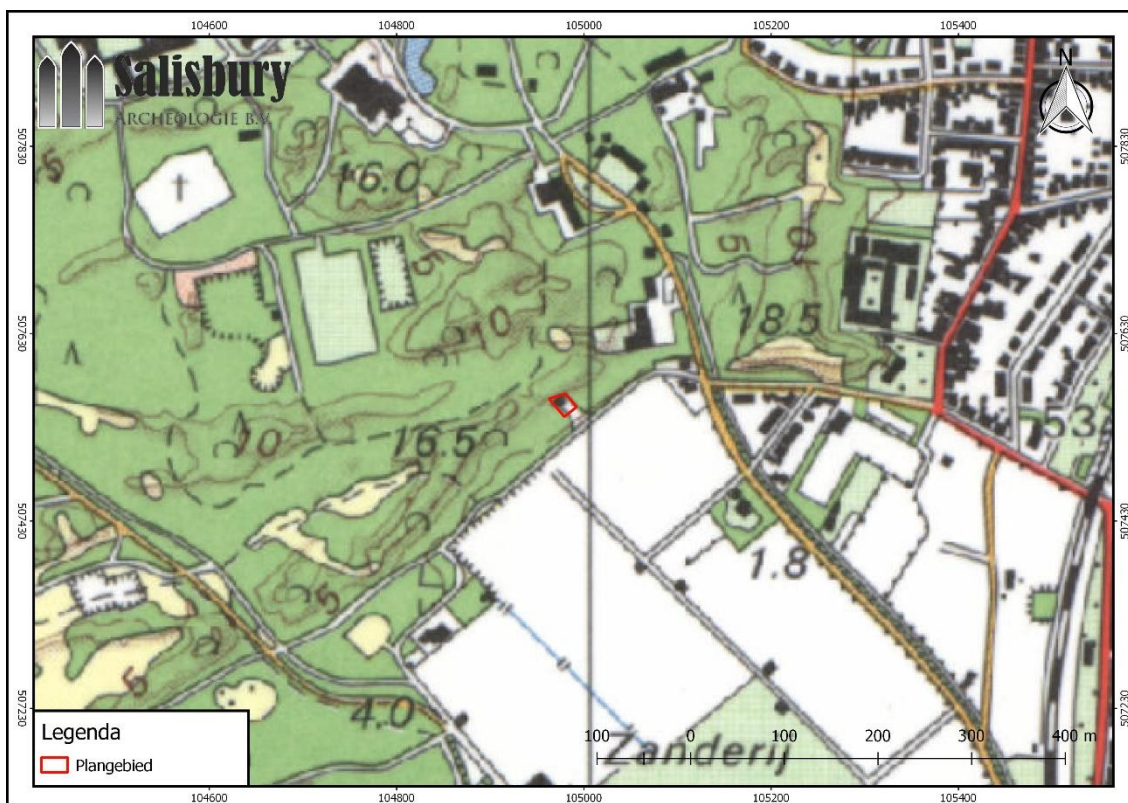
Afb. 11. Het plangebied op de topografische kaart uit 1893 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

Afb. 12. Het plangebied op de topografische kaart uit 1955 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

Afb. 13. Het plangebied op de topografische kaart uit 1962 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

Afb. 14. Het plangebied op de topografische kaart uit 1995 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

2.5 Bodemverstoring

Het plangebied is vanaf 1932 bebouwd geweest, over de diepte van de funderingen is niets bekend. Het is waarschijnlijk dat de woning de bodem niet dieper dan 1 m –mv verstoord zal hebben. Hieronder zal de natuurlijke bodem intact zijn. Het bodemloket en dinoloket zijn geraadpleegd. Het plangebied valt binnen een zone met saneringsactiviteit. Dit betreft voornamelijk saneringsactiviteiten die gerelateerd zijn aan het gebied Duin en Bosch.

2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Het plangebied valt binnen het kustduinlandschap in het Noord-Hollandse Duingebied. In de ondergrond is het zeegat van het voormalige 'Oer-IJ estuarium' aanwezig. Dit oude getijdensysteem was tussen 4500 en 2000 jaar geleden actief in het gebied tussen Uitgeest en Castricum; Assendelft en Beverwijk; en Velsen en Amsterdam. Het getijdensysteem van het Oer-IJ had - via het toenmalige Flevomeer en de loop van het riviertje de Vecht tussen Muiden en Utrecht - contact met de voormalige hoofdloop van de rivier de Rijn, de huidige Oude Rijn.

In de IJzertijd was het mogelijk om vanuit de Noordzee en de monding bij Castricum naar de bovenloop van de Rijn te varen. In de Romeinse tijd zandde de monding van het Oer-IJ geheel dicht en werd het achterliggende estuarium van de zee afgesloten. De grote getijdengeul tussen Beverwijk en Amsterdam slibde niet geheel dicht en uit deze restgeul ontstond - door afslag van met name de veenoevers zuidelijk van Assendelft en Zaandam - het IJ-meer. Dit meer (het gebied van de IJ-polders) is in 1876 drooggelegd door de mens. Tijdens en na de dichtzanding van de Oer-IJ monding bij Castricum (ijzertijd en Romeinse tijd) vormde zich in dit gebied lage kustduinen. Deze duinen worden de 'Oude Duinen' genoemd. De vorming van de Oude Duinen ging door tot aan de Vroege Middeleeuwen. Vanaf de Late Middeleeuwen werden de duinen steeds hoger en ontstonden er in het duingebied grote paraboolduinen. Deze reliëfrijke duinen worden de 'Jonge Duinen' genoemd. Ten noorden van het plangebied is nog een restant van zo'n Jong Duin aanwezig. Het plangebied zelf ligt aan de voet van dit Jonge Duin-restant zoals deze terug te vinden is op de AHN-kaart. Op deze kaart zijn ook goed de afgegraven delen van het landschap zichtbaar direct ten zuiden van het plangebied.

Op basis van zeer intensief onderzoek in de omgeving van het plangebied wordt verwacht dat er binnen het plangebied Oer IJ-afzettingen aanwezig zullen zijn tussen ca 4,0 m –mv en 4,3 m –mv (0,5 m –NAP en 0,8 m –NAP). In de omgeving van het plangebied is boven deze laag een licht golvende antropogene (mogelijke) Late IJzertijd/Romeinse Tijd-laag aangetroffen die geïnterpreteerd is als akkerlaag. De diepte van deze akkerlaag varieert in de omgeving van het plangebied tussen 2,65 m –mv en 3,0 m –mv (0,85 m en 0,5 m +NAP). Boven deze akkerlaag bevinden zich oude duinafzettingen die in de omgeving qua diepte variëren tussen 0-2 m en 4-6 m –mv. De AHN-kaart laat zien dat het plangebied een stuk lager ligt dan het ten noordwesten van het plangebied gelegen duin. Het plangebied ligt aan de voet van dit duin. Wanneer kaart 7 en 8 uit bijlage 2 naast de AHN kaart worden gelegd is het duidelijk dat de oude duinafzettingen ter hoogte van het plangebied op een diepte van 2-4 m –mv aanwezig zijn. In het Oude Duinzand zijn in de omgeving van het plangebied in een aantal boringen meerdere bodems aangetroffen (al dan niet mogelijk antropogeen verstoord) die wijzen op kortstondige of langere onderbrekingen in de zandoverstuivingen (duinvorming). De meeste bodems zijn niet verstoord maar in een aantal boringen lijkt er sprake te zijn van menselijke bewerking. Op basis van de stratigrafie zijn deze tot de Merovingische periode gerekend. Hierboven zijn mogelijk Jonge Duin-afzettingen aanwezig.

De Oer-IJ afzettingen kennen een lage archeologische verwachting. De hierboven gelegen antropogeen verstoorde laag is archeologisch gezien het meest waardevol. Wanneer deze laag in het plangebied aanwezig is dan zijn mogelijk sporen uit de Late IJzertijd tot de Romeinse Tijd aanwezig in de ondergrond. Dit betreft een laag die deel uitmaakt van het bodemoppervlak van het verlande getijdenlandschap van het Oer-IJ. De ouderdom van de bodemvorming van dit oppervlak wordt door Deltares in de Late IJzertijd / Romeinse tijd gedateerd.¹⁴ Ten opzichte van het huidige maaiveld ligt de antropogeen verstoorde bodemlaag op een diepte van ca 3 m -mv

De oude duinafzettingen zijn mogelijk archeologisch waardevol aangezien er in de omgeving vastgesteld is dat er op bepaalde locaties sprake is van antropogene omwerking en dus activiteit van de mens in het gebied in deze periode. Deze bodems zijn naar schatting te dateren in de Vroege Middeleeuwen op basis van het onderzoek van Deltares. De mogelijk hierboven gelegen Jonge Duin-afzettingen kunnen sporen van conflictarcheologie

¹⁴ Weerheijm, W.J. , Klerks, K., Vos, P.C., 2011: *Herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum, gemeente Castricum*, Vestigia rapport V882.

gerelateerd aan de Slag bij Castricum (1799) en de Tweede Wereldoorlog bevatten. Het zal hier voornamelijk gaan om munitie, bominslagen etc. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor structuren als de radarinstallaties en V1-lanceerinstallaties die bekend zijn uit de omgeving van het plangebied.

2.7 Aanbeveling

Er is binnen het plangebied sprake van een hoge verwachting op de aanwezigheid van archeologisch relevante lagen binnen het plangebied. Deze lagen zijn echter op grotere diepte (ca. 3 m –mv en 2-4 m –mv) aanwezig waardoor de geplande ingreep de desbetreffende lagen niet zal verstoren. De bodem zal slechts tot maximaal 0,6 m –mv worden verstoord. Voor het plangebied wordt de kans op archeologische resten uit jongere perioden, zoals de Slag bij Castricum of de Tweede Wereldoorlog, als klein ingeschat. Stellingen, radarinstallaties en VI-lanceerplatforms uit de Tweede Wereldoorlog zijn wel bekend uit de wijdere omgeving van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek wordt op basis van bovenstaande geadviseerd om het plangebied vrij te geven voor de geplande ingreep. Wanneer in de toekomst ingrepen binnen het plangebied worden uitgevoerd die de archeologisch relevante lagen wel zullen verstoren dient aanvullend archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Met betrekking tot de aanbevelingen/bevindingen uit onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Castricum. Ook voor het vrijgegeven plangebied bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016, dient zo spoedig mogelijk melding te worden gemaakt van de vondst bij de gemeente, provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Literatuur

Bakker, H. de en J. Schelling, 1989 - 2e gew. druk bewerkt door J. Brus en C. van Wallenburg. *Systeem voor de bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Pudoc, Wageningen

Klooster, B., 2009: *Archeologisch onderzoek Schulpstet 7, 9 en 13 Bakkum - gemeente Castricum*, GAR 852.

Kruining, M.E., Vaars, J., Médard, A., 2018: *Bureau- en booronderzoek Castricum Geversweg (Zanderij), gemeente Castricum (NH)*, MUG rapport 2017-31

Médard, A., Vaars, J.P.L., 2016: *Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Hoogevoort 8 t/m 36 te Castricum*, Argo-rapport 108

Nyst, C.L., 2006: *Archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Stetweg te Bakkum, gemeente Castricum (Noord-Holland)*, Amsterdam (AAC notities 30).

Roos, R., 2009: *Duinen en Mensen, Kennemerland, Hoofdstuk De Tweede Wereldoorlog in het duin, 1940-1945*.

Verduin, J.T., 2010: *Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum, gemeente Castricum*, Hollandia reeks 280.

Verduin, J.T., 2011: *Inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven (IVO-P) aan het Schulpstet 7, 9 en 13 te Bakkum, gemeente Castricum*, Hollandia reeks 353

Vos, P.C., Eerden, van R.A., de Koning, J., 2010: *Paleolandschap en archeologie van het PWN duingebied bij Castricum, Rapportage van een multidisciplinair onderzoeksprogramma uitgevoerd naar aanleiding van geologische en archeologische veldopnamen in acht bouwputten gelegen binnen het duinwaterwingebied van PWN bij Castricum*.

Weerheijm, W.J., Klerks, K., Vos, P.C., 2011: *Herinrichting van het terrein van zorgcentrum Duin en Bosch te Castricum, gemeente Castricum*, Vestigia rapport V882.

Geraadpleegde websites

<https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl>

<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>

<https://www.google.com/intl/nl/earth/>

<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>

www.ahn.nl

www.bagviewer.nl

www.bodemloket.nl

www.geologievannederland.nl

www.pdok.nl

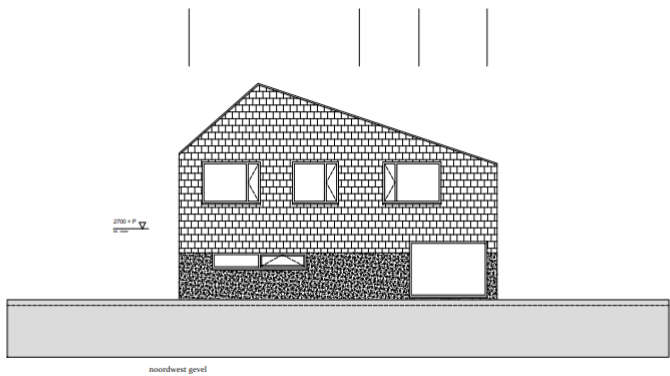
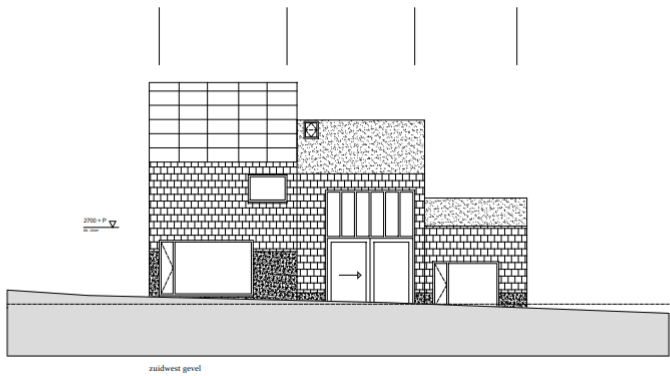
www.topotijdreis.nl

www.oudcastricum.com

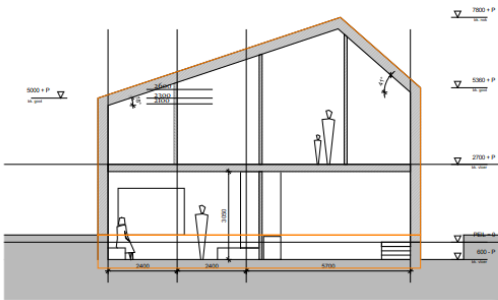
Lijst van afbeeldingen

Afb. 1.	Het plangebied Duinpad 3 te Castricum (rood kader).....	8
Afb. 2.	Relatie oude woning en geplande woning.....	9
Afb. 3.	Het plangebied (rode kader) ingezoomd op de geomorfologische kaart (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl).....	11
Afb. 4.	Het plangebied en omgeving (rode kader rechtsboven) op het Actueel Hoogtebestand van Nederland (bron: www.ahn.nl , rood is hoog en blauw is laag).....	11
Afb. 5.	Het plangebied (rode kader) en de directe omgeving op de bodemkaart (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl).....	13
Afb. 6.	Het plangebied (rood kader, binnen zwart kader) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Castricum (bron: https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/).....	14
Afb. 7.	Het plangebied op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Castricum (rood kader, binnen zwart kader) (bron: https://www.castricum.nl/bestuur-en-organisatie/beleid-visie-en-besluiten_43065/item/archeologie_53433.html/).....	15
Afb. 8.	Het plangebied (rood kader) en omgeving met de archeologische AMK-terreinen zoals deze geregistreerd staan in Archis (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/).....	17
Afb. 9.	Het plangebied (rood kader) en omgeving met de archeologische waarnemingen en onderzoeksmeldingen zoals deze geregistreerd staan in Archis (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/).....	20
Afb. 10.	Het plangebied op topografische kaart uit 1880 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	22
Afb. 11.	Het plangebied op de topografische kaart uit 1893 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	23
Afb. 12.	Het plangebied op de topografische kaart uit 1955 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	23
Afb. 13.	Het plangebied op de topografische kaart uit 1962 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	24
Afb. 14.	Het plangebied op de topografische kaart uit 1995 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	24

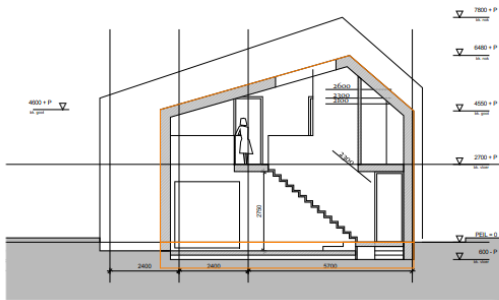
Bijlage 1 Planinformatie

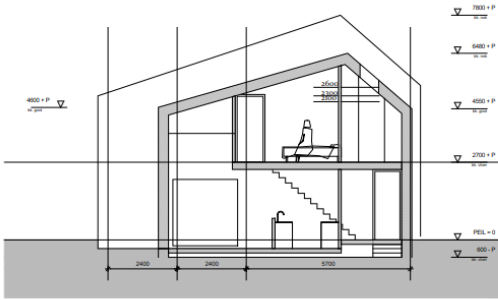
architectuurMAKEN
04/05/2018

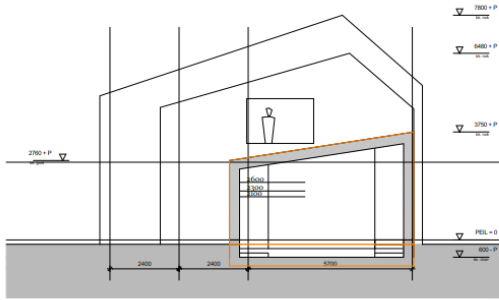
doorsnede 1

doorsnede 2

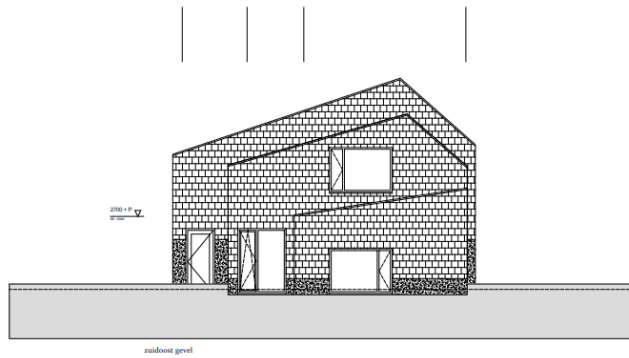
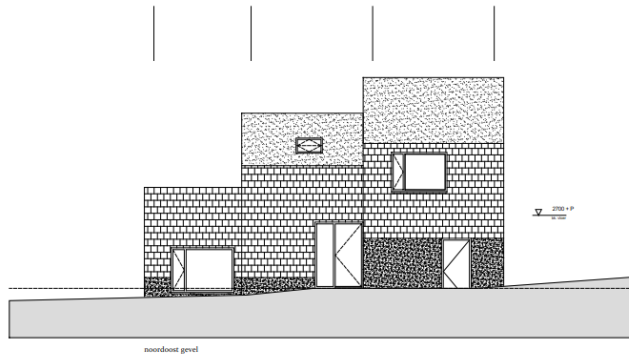

doorsnede 3

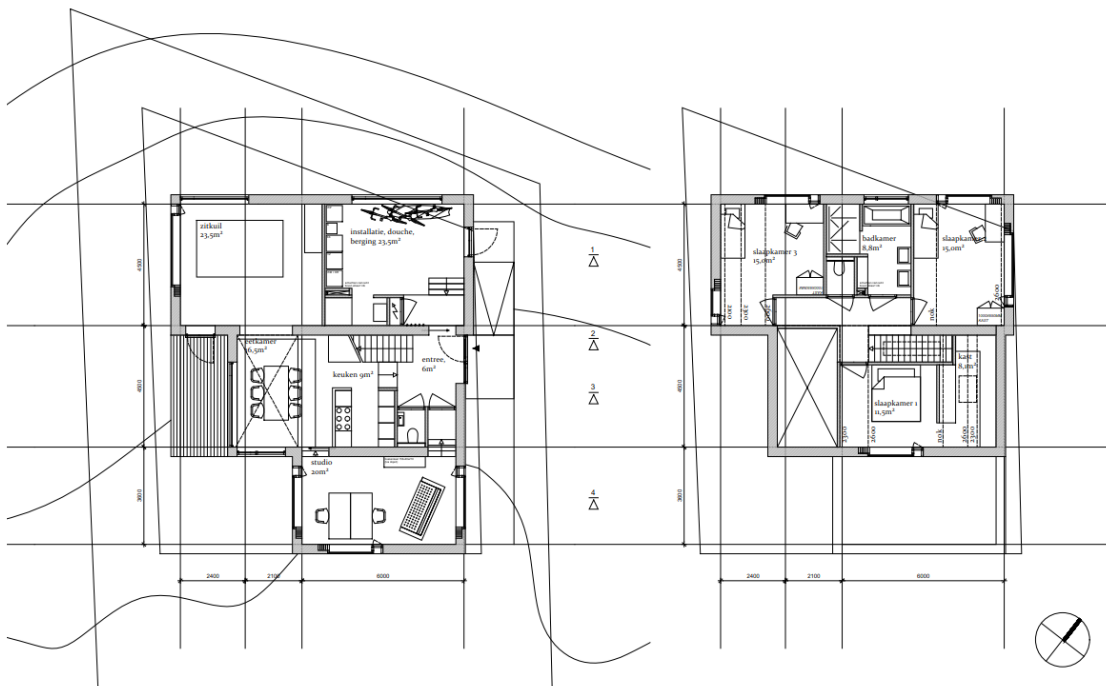

doorsnede 4

architectuurMAKEN
04/05/2018

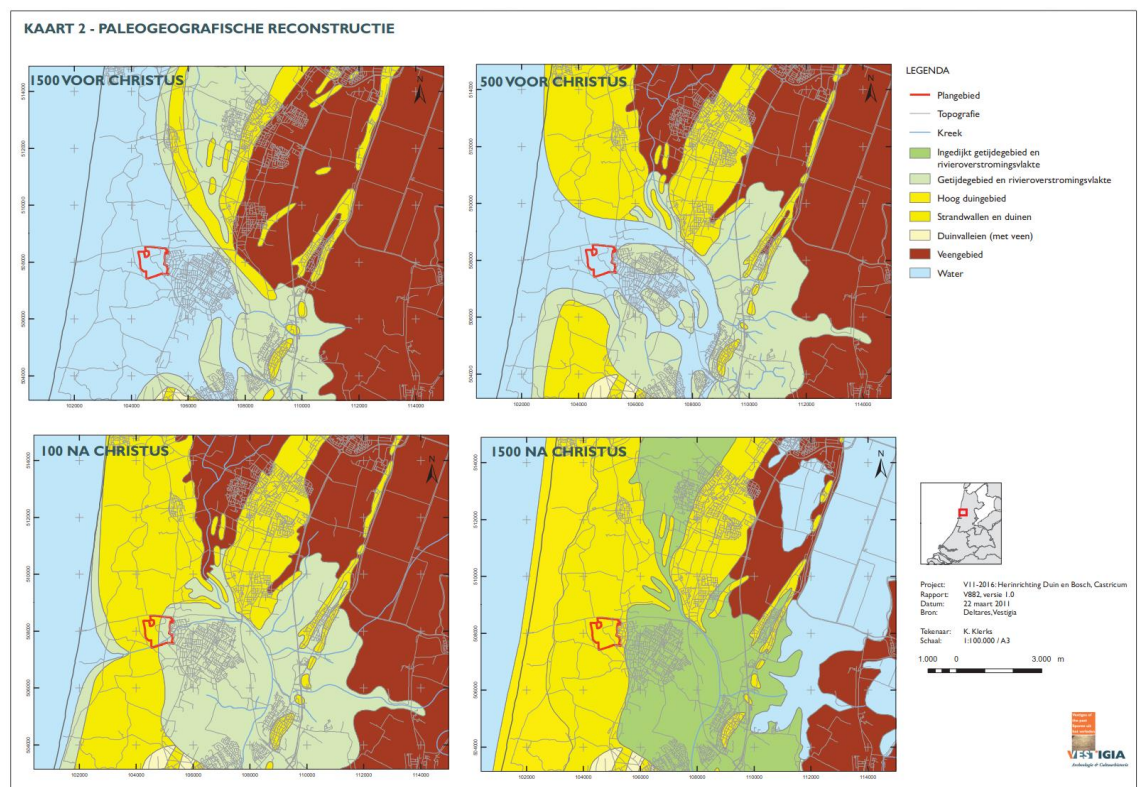
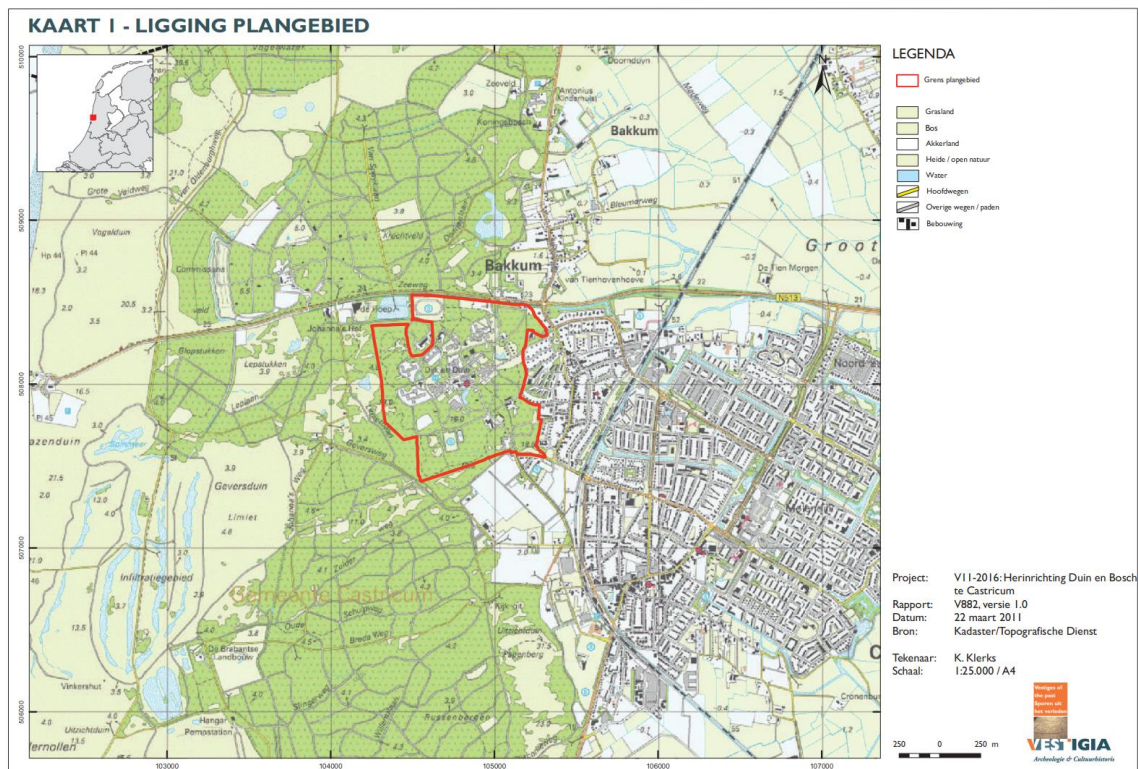

architectuurMAKEN
04/05/2018

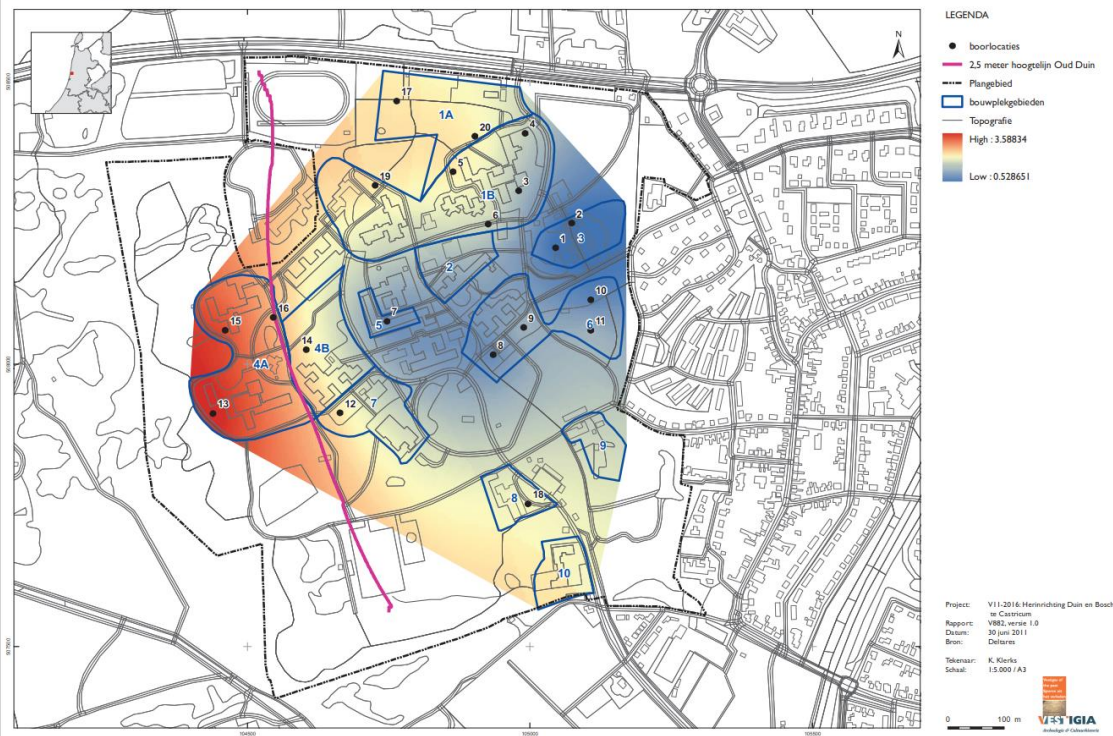

architectuurMAKEN
04/05/2018

Bijlage 2 Kaartmateriaal archeologisch onderzoek Duin en Bosch

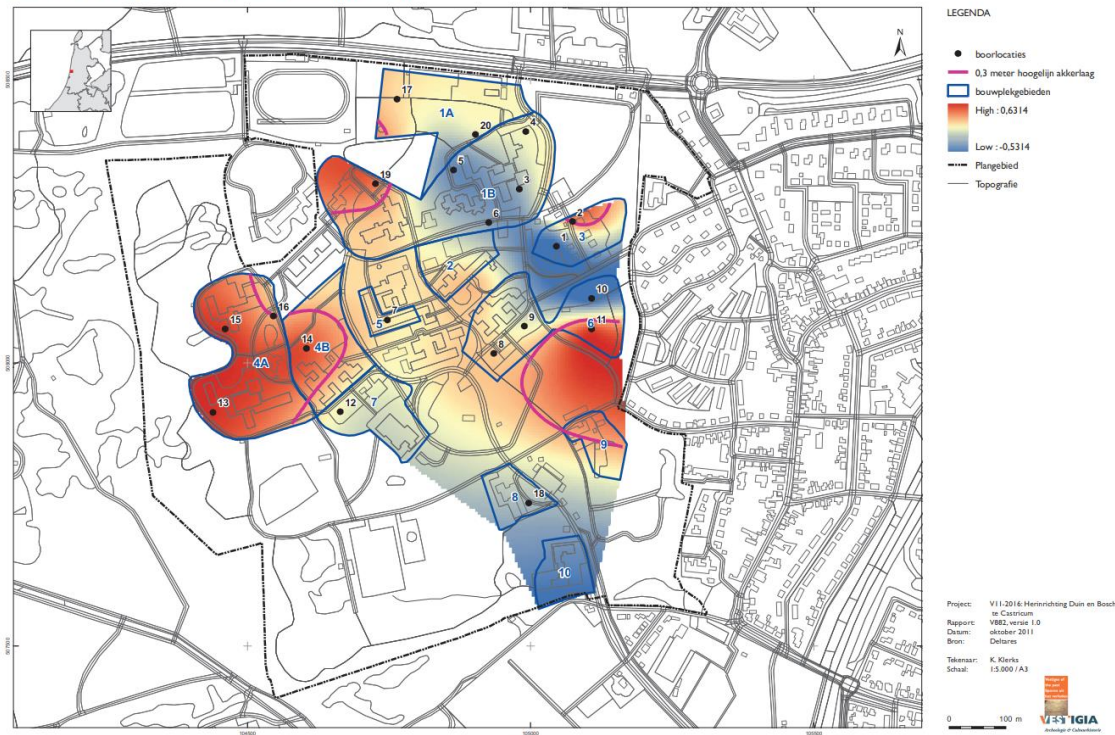
KAART 7 - HOOGTE TOP OUDE DUINAFZETTINGEN (LAAGEENHEID 2)

KAART 8 - DIEPTE TOP OUDE DUINAFZETTINGEN ONDER MAAIVELD (LAAGEENHEID 2)

KAART 9 - HOOGTE TOP AKKERLAAG (LAAGEENHEID 3)

KAART 10 - DIEPTE TOP AKKERLAAG ONDER MAAVELD (LAAGEENHEID 3)

